

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br.2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/26-5460/2

Podgorica, 25.02.2026.godine

Za: MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA DIREKTORAT ZA CENTRALNU HARMONIZACIJU I RAZVOJ UNUTRAŠNJIH KONTROLA, Stanka Dragojevića 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države

Veza: Vaš akt br. 11-430/26-5460/1 od 20.02.2026 godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Donošenjem zakona jasno se uređuju pitanja vlasništva, uspostavljaju se mehanizmi za kvalitetnije korporativno upravljanje privrednih društava u vlasništvu države kroz uspostavljanje jasnih kriterijuma i procedura za izbor organa upravljanja, kao i uvođenje mehanizma nadzora i jasnog sistema izveštavanja.

Kako se navodi u Izveštaju o anlizi uticaja, uređenjem sistema poslovanja privredna društva će podići svoju efikasnost i ostvariti bolje rezultate poslovanja.

Polazeći od činjenice da je predloženo zakonsko rješenje usmjereno na sistemsku profesionalizaciju upravljačkih struktura u državnim preduzećima, te na uspostavljanju transparentnog, odgovornog i efikasnog modela upravljanja u skladu sa visokim standardima korporativnog upravljanja utvrđenih u međunarodnoj praksi, a naročito u Smjernicama za korporativno upravljanje u državnim preduzećima Međunarodne organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), sa aspekta uticaja na poslovni ambijent nemamo primjedbi.

Naime, donošenje novog zakona je neophodno je radi sveobuhvatnog uređenja oblasti poslovanja privrednih društava u vlasništvu države. Novim zakonom se jasno uređuju pitanja vlasništva, uspostavljaju se mehanizmi za kvalitetnije korporativno upravljanje ovih privrednih društava kroz uspostavljanje jasnih kriterijuma i procedura za izbor organa upravljanja, kao i uvođenje mehanizma nadzora i jasnog sistema izveštavanja. Na taj način doprinijeće se unaprjeđenju efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti u radu privrednih društava u vlasništvu države.

Uvidom u dostavljeni materijal navedeno je da sprovođenje predmetnog propisa ne zahtijeva značajna dodatna budžetska sredstva u inicijalnoj fazi, već prvenstveno organizaciono jačanje postojećih kapaciteta. Procijenjeno je da će u prvoj godini implementacije zakona biti potrebno angažovanje tri nova izvršioca za šta su procijenjeni troškovi u iznosu od 36.000,00€, dok će u drugoj godini biti potrebna još tri dodatna izvršioca s procijenjenim troškom u iznosu od 36.000,00€. Ostali troškovi za novozaposlene bi bili na nivou od 6.000,00 € godišnje.

Shodno navedenom, sa aspekta državnog budžeta nemamo primjedbi na Nacrt zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države, uz obavezu da se sve aktivnosti na

implementaciji istog usklade sa sredstvima koja su opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu za predmetne namjene.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo finansija

NAZIV PROPISA

Nacrt Zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države

1. Definisane problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Ministarstvo finansija je tokom prve polovine 2024. godine koordinisalo rad Međuresorne radne grupe i pripremilo Analizu regulatornog i institucionalnog okvira za poslovanje javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu Države. Analiza je obuhvatila pregled institucionalnog i pravnog okvira u kom posluju javna preduzeća i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu sa prikazom dijagnostičkog stanja i identifikovanim glavnim nedostacima. Ključni problemi koji su identifikovani, a koje je bilo neophodno otkloniti su:

- Neujednačen i fragmentiran model upravljanja i nadzora;
- Nedostatak jasne vlasničke politike Države;
- Kolizija određenog broja zakona koji se istovremeno primjenjuju na sektor državnih preduzeća;
- Nesprovedena transformacija 3 javna preduzeća;
- Neefikasno upravljanje i s tim u vezi potreba daljeg jačanja i unapređenja korporativnog upravljanja kroz, između ostalog, profesionalizaciju menadžmenta.

Prilikom usvajanja pomenute Analize Vlada je donijela zaključke kojim je zadužila Ministarstvo finansija da u saradnji sa ostalim resorima pripremi nacrt Zakona kojim će se na jedinstven i sveobuhvatan način urediti sistem upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća, kao i sve specifičnosti vezane za funkcionisanje i poslovanje ovih društava. Drugi zaključak odnosio se na pripremu nacrt dokumenta kojim će se precizno definisati vlasnička politika države u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom državnom vlasništvu, kao i jačanje vlasničke funkcije i veća orijentisanost na centralizovani model upravljanja.

Posljedice navedenog stanja u sektoru privrednih društava države nabolje se prikazane kroz Agregatne analize poslovanja sektora državnih preduzeća koje je Vlada usvojila za finansijske iskaze 2023. i 2024. godine, koji pokazuju da jedna trećina privrednih društava od 50 društava čije poslovanje prati Ministarstvo finansija, posluje sa gubitkom, dok pojedina preduzeća ne ostvaruju dovoljno dobiti da bi servisirali svoje

obaveze, a neke kompanije se suočavaju i sa izazovima vezanim za likvidnost. Sa druge strane sektor državnih preduzeća je izuzetno značajan za crnogorsku ekonomiju po mnogim aspektima. Državna preduzeća posluju u strateškim sektorima naše države, raspolažu značajnom imovinom, važan su poslodavac, čime značajno doprinose ekonomskom rastu i razvoju Države.

Stoga se, navedenim zakonom jasno definiše vlasnička uloga države, uz strateško upravljanje državnim imovinom i uspostavljanje sveobuhvatnog i jedinstvenog okvira za poslovanje privrednih društava u vlasništvu države. Odsustvo jasne vlasničke politike i decentralizovan sistem upravljanja u praksi su uzrokovali značajne izazove u svakodnevnom funkcionisanju kako države kao vlasnika, tako i privrednih društava koja su usljed komplikovanog i nedovoljno uređenog sistema funkcionisanja bili onemogućeni da proaktivno reaguju i prilagođavaju se tempu promjena na domaćem i međunarodnom tržištu. U postojećem sistemu su potencijalno bili oštećeni svi - javnost, građani, privreda, ekonomija Crne Gore. Ukoliko bi ostao status quo nastupilo bi dalje urušavanje privrednih društava u državnom vlasništvu, njihovi gubici u poslovanju bi izvjesno rasli, a izazovi u poslovanju bi se usložnjavali, dok bi država kao vlasnik imala reaktivnu ulogu, koja je po pravilu zakašnjela reakcija koja skupo košta i privredu i građane. Stoga je, donošenje novog Zakona u interesu cjelokupne društvene zajednice.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ovim zakonom se uspostavlja okvir za odgovorno, transparentno i koordinisano vršenje vlasničke funkcije u društvima u državnoj svojini i društvima sa manjinskim učešćem od strane države, po pitanju upravljanja i sprovođenja finansijskog i drugog nadzora nad njihovim poslovanjem. Nacrtom zakona se propisuju ciljevi društva u državnoj svojini – održivo poslovanje, efikasno vršenje javnih usluga, dugoročno uvećanje sopstvene vrijednosti, podsticanje ekonomskog razvoja Crne Gore; Propisuju se uslovi za osnivanje i sticanje učešća u privrednim društvima; propisuje se obaveza vršenja periodične analize cjelokupnog portfolija koji se dostavlja Vladi na dalje odlučivanje, precizno se propisuje način vršenja vlasničke funkcije uz primjenu modela koordinisanog upravljanja u okviru kojeg bi Ministarstvo finansija bilo nosilac; Profesionalizacija organa upravljanja kroz utvrđivanje dodatnih uslova za imenovanje članova organa upravljanja, propisivanje procedure za izbor, uspostavljanje komisije za izbor koja će biti zadužena sprovođenje javnog konkursa; predviđeno je i sprovođenje edukacije iz oblasti korporativnog upravljanja i finansijskog poslovanja. Ciljevi koji se postižu predloženim propisima: Transparentnost poslovanja, efikasnije upravljanje državnim resursima, odgovornost rukovodstva, profesionalizacija rukovodećeg kadra, sistem vrednovanja po rezultatima, usklađivanje sa OECD smjernicama i priprema za integraciju u evropske ekonomske tokove, zaštita javnog interesa, maksimizacija vrijednosti i koristi za građane. Navedeni ciljevi su u potpunosti usaglašeni sa relevantnim strategijama i programima Vlade Crne Gore.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Prethodno sprovedenom analizom stanja, međuresorna radna grupa je došla do zaključka da je

regulatorna reforma jedina opcija. Obzirom da je sektor državnih preduzeća poslovao bez jasne i javne vlasničke politike sa segmentirano uređenom regulativom koja je u pojedinim slučajevima bila u koliziji, Ministarstvo finansija je cijenilo potrebu za regulatornom opcijom. Pored navedenog, Ministarstvo finansija je cijelino i ocjene vlasničke politike i upravljanja privrednim društvima u vlasništvu države i u okviru međunarodnih izvještaja, na bazi kojih su dobijene niske ocjene i date preporuke za sprovođenje ove reforme. Paralelno sa tim, sagledavanjem Smjernica za korporativno upravljanje u državnim preduzećima međunarodne organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), utvrdio je da postoji veliki prostor za unaprjeđenje i uređenje sistema upravljanja privrednim društvima u Crnoj Gori. Donošenje navedenog zakona sastavni je dio Programa ekonomskih reformi, kao i Reformske agende.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Novi zakon ima za cilj profesionalizaciju upravljanja u skladu sa visokim standardima korporativnog upravljanja koji su preporučeni od strane međunarodne prakse, i definisani u Smjernicama za korporativno upravljanje u državnim preduzećima međunarodne organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Pored navedenog, novina u sprovođenju funkcije vlasništva biće promijenjena sa decentralizovanog modela, ka koordinisanom centralizovanom modelu upravljanja vlasništvom, koji predstavlja prelaznu fazu do potpunog uspostavljanja centralizovanog modela upravljanja. Donošenjem navedenog zakona, Crna Gora će u reformskom smislu napraviti snažan iskorak naprijed, čime će se osigurati zaštita državne imovine, poboljšanje rezultata poslovanja privrednih društava u vlasništvu države, smanjenje troškova i fiskalnih rizika, uz povećanje prihoda za državu, čime će se obezbijediti i veće povjerenje građana i javnosti u poslovanje ovih privrednih društava.

Navedeni propisi imaće direktan uticaj na privredna društva u državnoj svojini, pri čemu se procjenjuje da će pozitivni uticaji biti dominantniji. Negativni uticaj može biti jednokratni i neznatan dok se privredna društva prilagode novom načinu izvještavanja i angažovanja rukovodećeg kadra. Uređenjem sistema poslovanja, tj. strateškim pristupom u upravljanju državnom imovinom, procjenjuje se, da će privredna društva podići svoju efikasnost i ostvarivati bolje rezultate poslovanja. Uspostavljanje jedinstvenog okvira i prelazak na koordinisani model upravljanja imaće dodatne troškove za budžet države u smislu stvaranja kadrovskih i prostornih kapaciteta. Navedeni propisi podržavaju tržišnu konkurenciju. U konačnom, donošenje ovih propisa je u funkciji maksimizacije vrijednosti i korisnosti za građane.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu

godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Implementacija propisa podrazumijeva reorganizaciju postojeće direkcije u okviru Ministarstva finansija u posebnu jedinicu za koordinaciju vlasništva. U tom smislu, zakon ne zahtijeva značajna dodatna budžetska sredstva u inicijalnoj fazi, već prvenstveno organizaciono jačanje postojećih kapaciteta.

Međutim, imajući u vidu proširene nadležnosti u oblasti portfolijskog upravljanja, sistemskog nadzora, analize fiskalnih rizika, koordinacije imenovanja i izvještavanja, biće potrebno dodatno kadrovsko jačanje pomenute jedinice. U ovom trenutku nije moguće precizno kvantifikovati potreban broj izvršilaca, jer će obim posla zavistiti od dinamike implementacije zakona, broja društava obuhvaćenih nadzorom, kao i obima izvještavanja i analitičkih obaveza.

Procjena za 2 godine bi bila da će u prvoj godini implementacije zakona biti potrebno angažovanje 3 nova izvršioca (samostalna savjetnika I) sa prosječnom bruto zaradom od 1.000 EUR što na godišnjem nivou iznosi 36.000 EUR. U drugoj godini će biti potrebno angažovanje još 3 dodatna izvršioca (samostalna savjetnika I) tako da bi fiskalni uticaj na godišnjem nivou za drugu godinu implementacije zakona bio još dodatnih 36.000 EUR. Procjena je da bi ostali troškovi (oprema, stručno usavršavanje i sl) za novozaposlene bila na nivou od 6.000 EUR godišnje.

Iz tog razloga, preporučuje se sprovođenje detaljne funkcionalne i kadrovske analize opterećenja poslom nakon usvajanja zakona, na osnovu koje bi se utvrdio optimalan broj izvršilaca i eventualna potreba za formiranjem unutrašnjih organizacionih jedinica (odjeljenja) u okviru Jedinice.

Finansijska sredstva za eventualno kadrovsko jačanje planiraće se u okviru redovnog budžetskog procesa, u skladu sa fiskalnim mogućnostima i prioritetima.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Podrška u pripremi navedenih propisa obezbijeđena je posredstvom ekspertske podrške Svjetske banke u okviru programa BEST. Od početka procesa pripreme propisa bili su angažovani predstavnici svih relevantnih institucija (ministarstva, fondovi, sudstvo, predstavnici akademske zajednice, predstavnici NVO sektora). Veoma je važno istaći da je u procesu izrade ovog zakona vođen otvoren i inkluzivan dijalog. Tekst zakona je bio predmet javne rasprave Javna rasprava za Nacrt zakona o upravljanju privrednim društvima u državnoj svojini i Nac u okviru koje je i organizovan i okrugli sto. Brojne sugestije i komentari pristigli su tokom tog procesa, pažljivo su razmotreni i u značajnoj mjeri ugrađeni u konačno rješenje o čemu svjedoči izvještaj sa javne rasprave koji je javno dostupan.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Potencijalne prepreke mogu biti nedostatak kapaciteta institucije zadužene za implementaciju zakona, u smislu ograničenih kadrovskih, prostornih, informacionih sistema i finansijskih kapaciteta. Međutim, zakonom je predviđeno dovoljno vremena da se sprovede priprema faza za uspostavljanje i nesmetano funkcionisanje novog sistema upravljanja.

Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi su: kontinuirane obuke i jačanje kapaciteta zaposlenih u nadležnim institucijama i državnim preduzećima, uvođenje digitalizacije procesa u obradi podataka i centralizovanog registra.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva pored finansijskih rezultata poslovanja (likvidnost, rentabilnost i solventnost) privrednih društava u državnoj svojini, pratiće se i operativni indikatori (procenat realizacije godišnjih planova i investicija), kao i indikatori kvaliteta upravljanja (broj preduzeća koja su uskladila interne akte sa novim zakonom, broj imenovanja na osnovu profesionalnih kriterijuma), indikatori transparentnosti (broj javno objavljenih izvještaja o radu i finansijskim rezultatima, sa mišljenjem nezavisnog revizora).

Za sprovođenje monitoringa i evaluaciju primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo finansija. Pored navedenog, u dijelu svoje nadležnosti, u evaluaciju i monitoring biće uključeni i Državna revizorska institucija, parlamentarni odbori i NVO.

Datum i mjesto

20.02.2026. Podgorica

Ministar

ZAKON
O UPRAVLJANJU PRIVREDNIM DRUŠTVIMA U VLASNIŠTVU DRŽAVE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi za osnivanje, odnosno sticanje većinskog učešća ili kontrole u privrednim društvima u vlasništvu države i lokalne samouprave, vršenje vlasničke funkcije u tim društvima, koordinisano upravljanje, primjena standarda korporativnog upravljanja, organi upravljanja, javnost rada, kao i druga pitanja u vezi sa pravnim položajem tih društava.

Privredna društva u vlasništvu države

Član 2

Privredna društva u vlasništvu države su privredna društva u kojima država ima većinsko učešće u osnovnom kapitalu ili ih na drugi način kontroliše, uključujući i putem prava na postavljanje većine članova nadzornog odbora, odnosno odbora direktora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Razvojna banka Crne Gore (u daljem tekstu: RBCG), osnovana u skladu sa posebnim zakonom, ne smatra se privrednim društvom u vlasništvu države.

Država Crna Gora svoja vlasnička ovlašćenja u privrednim društvima u vlasništvu države ostvaruje preko Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), samostalno ili sa Fondom penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore ili Fondom za obeštećenje (u daljem tekstu: fond), RBCG, drugim pravnim licima koje država osniva ili kontroliše ili lokalnom samoupravom.

Privredna društva u vlasništvu lokalne samouprave

Član 3

Odredbe ovog zakona, osim odredbi kojima se uređuje sprovođenje politike državnog vlasništva, primjenjuju se i na privredna društva u vlasništvu lokalne samouprave.

Privredna društva u vlasništvu lokalne samouprave su privredna društva u kojima jedinica lokalne samouprave ima većinsko učešće u osnovnom kapitalu ili ih na drugi način kontroliše, uključujući i putem prava na postavljanje većine članova nadzornog odbora, odnosno odbora direktora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Zavisno društvo i društvo sa manjinskim učešćem

Član 4

Odredbe ovog zakona shodno se primjenjuju i na privredna društva u kojima jedno ili više privrednih društava u vlasništvu države, samostalno ili zajedno sa Vladom ili lokalnom samoupravom imaju većinsko učešće u osnovnom kapitalu ili ih na drugi način kontrolišu, uključujući i putem prava na postavljanje većine članova nadzornog odbora, odnosno odbora direktora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva (u daljem tekstu: zavisno društvo), ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na vršenje vlasničke funkcije u privrednim društvima u kojima Vlada, lokalna samouprava, privredno društvo u vlasništvu države, privredno društvo u vlasništvu lokalne samouprave, zavisno društvo, RBCG, fond ili drugo pravno lice koje država osniva ili kontroliše, samostalno ili zajednički imaju manjinsko učešće (u daljem tekstu: društvo sa manjinskim učešćem), ako je to izričito propisano ovim zakonom.

Ciljevi privrednog društva u vlasništvu države i lokalne samouprave i načelo odgovornog upravljanja

Član 5

Ciljevi privrednog društva u vlasništvu države i lokalne samouprave su:

- 1) održivo poslovanje, u skladu sa ciljevima održivog razvoja utvrđenim na nivou Crne Gore;
- 2) efikasno vršenje javnih usluga koje su povjerene društvu na vršenje u skladu sa zakonom ili drugim propisom;
- 3) dugoročno uvećanje sopstvene vrijednosti; i
- 4) podsticanje ekonomskog razvoja Crne Gore, odnosno odgovarajuće lokalne samouprave.

Načelo odgovornog upravljanja podrazumijeva da se društvom iz stava 1 ovog člana upravlja na efikasan, profesionalan, transparentan i finansijski održiv način, u skladu sa ovim i posebnim zakonom, politikom državnog vlasništva, pismom o očekivanjima, opštim aktima tog društva i odlukama organa društva.

Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva u vlasništvu države ili lokalne samouprave mogu se utvrditi dodatni ciljevi koji ne smiju biti suprotni niti ugrožavati ostvarivanje ciljeva iz stava 1 ovog člana, odnosno načelo odgovornog upravljanja iz stava 2 ovog člana.

Društvo od strateškog nacionalnog interesa

Član 6

Privrednom društvu u vlasništvu države i društvu sa manjinskim učešćem može se dodijeliti status društva od strateškog nacionalnog interesa, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Odnos sa drugim zakonima

Član 7

Na pitanja koja se odnose na osnivanje, organizaciju, upravljanje, restrukturiranje, prestanak i druga pitanja od značaja za organizaciju i poslovanje privrednih društava u vlasništvu države koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 8

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 9

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **većinsko učešće** u privrednom društvu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju, posjeduje više od 50% prava glasa u privrednom društvu;
- 2) **kontrola** podrazumijeva nadzor vlasnika ili nadležnih organa nad radom društva radi obezbjeđivanja zakonitosti i efikasnosti i ostvarivanja javnog interesa;
- 3) **rizik** je mogućnost nastanka događaja koji može uticati na poslovanje i ostvarivanje ciljeva privrednog društva;
- 4) **komercijalna djelatnost** je djelatnost privrednog društva koja se obavlja radi sticanja dobiti, uključujući proizvodnju, trgovinu i pružanje usluga u tržišnom okruženju;
- 5) **nekomercijalna djelatnost** je djelatnost privrednog društva koja se obavlja bez neposrednog cilja sticanja dobiti, u svrhu ostvarivanja javnog interesa, društvenih, kulturnih, obrazovnih i sličnih ciljeva;
- 6) **korporativne politike** – skup principa, pravila i smjernica kojima se uređuje način upravljanja i poslovanja privrednog društva u cilju postizanja strateških ciljeva i osiguranja odgovornog i transparentnog rada.
- 7) **strateški ciljevi** – dugoročni prioriteti privrednog društva koji se usklađuju sa politikom vlasnika i javnim interesom;
- 8) **javne usluge** – su usluge koje se pružaju u okviru djelatnosti od javnog interesa, koje se trajno i pod jednakim uslovima pružaju građanima radi zadovoljavanja osnovnih društvenih potreba, a obezbjeđivanje pružanja javnih usluga je u nadležnosti države ili lokalne samouprave nezavisno od toga da li ih neposredno pruža obavlja subjekat javnog ili privatnog sektora;
- 9) **ključni nacionalni resursi** su prirodna bogatstva, infrastrukturni sistemi, privredni kapaciteti i druga dobra od posebnog strateškog značaja za suverenitet, bezbjednost, ekonomsku stabilnost i održivi razvoj države, nad kojima država ostvaruje poseban interes, nadzor ili upravljanje radi zaštite javnog interesa;
- 10) **javno društvo** je privredno društvo koje je uspješno izvršilo javnu ponudu hartija od vrijednosti, u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za tržište kapitala ili čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Crnoj Gori, u skladu sa posebnim zakonom;
- 11) **prirodni monopol** je tržišno stanje u kojem, zbog visokih fiksnih troškova, značajnih ekonomskih razmjera ili tehničkih obilježja djelatnosti, jedan subjekt može pružati određenu robu ili uslugu uz niže ukupne troškove nego što bi to moglo više konkurenata, zbog čega je tržište najefikasnije kada ga opslužuje jedan subjekt.

II. OBLIK OBAVLJANJA DJELATNOSTI I USLOVI ZA OSNIVANJE, ODNOSNO STICANJE UČEŠĆA

Pravni oblik privrednog društva u vlasništvu države

Član 10

Privredno društvo u vlasništvu države može biti organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću ili kao akcionarsko društvo.

Opredjeljivanje pravnog oblika

Član 11

Privredna društva u vlasništvu države koja su razvrstana u mikro, mala i srednja pravna lica u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo organizuju se kao društva sa ograničenom odgovornošću.

Privredna društva u vlasništvu države koja su razvrstana u velika pravna lica u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo organizuju se kao akcionarska društva.

Privredna društva u vlasništvu države kojima je dodijeljen status društva od strateškog nacionalnog interesa u skladu sa ovim zakonom organizuju se uvijek kao akcionarska društva.

Ako je zbog promjene kategorizacije društva u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo ili dodjele statusa društva od strateškog nacionalnog interesa neophodno izvršiti promjenu pravnog oblika privrednog društva u vlasništvu države u smislu st. 1, 2 i 3 ovog člana, društvo je dužno da izvrši promjenu pravnog oblika u roku od 12 mjeseci od dana promjene kategorizacije, odnosno dodjele statusa, osim u slučaju kad promjena pravnog oblika nije moguća u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Uslovi za osnivanje, odnosno sticanje učešća u privrednom društvu u vlasništvu države

Član 12

Država može osnovati privredno društvo, odnosno steći većinsko ili kontrolno učešće u privrednom društvu u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- 1) postojanje prirodnog monopola;
- 2) tržište određene robe, odnosno usluga nije funkcionalno, a takva situacija se ne može u bitnom unaprijediti kroz izmjenu propisa;
- 3) tražnja za određenom robom, odnosno uslugama ne može se na odgovarajući način zadovoljiti od strane učesnika na tržištu koji nisu pod kontrolom države, a razumno je za očekivati da bi državno vlasništvo nad učesnikom na tržištu bilo značajno efikasnije i pouzdanije u smislu troškova i kvaliteta robe, odnosno usluga;
- 4) društveno odgovorni razlozi;
- 5) ispunjavanje strateškog nacionalnog interesa ili postizanje strateškog cilja države.

Društveno odgovorni razlozi iz stava 1 tačka 4 ovog člana odnose se na zaštitu životne sredine, razvoj sjevernog regiona Crne Gore u smislu zakona kojim se uređuje regionalni razvoj, obrazovanje, kulturu, socijalnu i zdravstvenu zaštitu.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana, svako privredno društvo u vlasništvu države mora ispunjavati i uslov da pokriva najmanje 50% svojih operativnih troškova u smislu propisa o računovodstvu, iz prihoda od prodaje robe, odnosno pružanja usluga na tržištu.

Uslov iz stava 3 ovog člana ne odnosi se na novoosnovana privredna društva u vlasništvu države, za prve dvije godine njihovog poslovanja.

Inicijativu za osnivanje, odnosno sticanje većinskog ili kontrolnog učešća u privrednom društvu Vladi može da uputi organ državne uprave nadležan za određenu oblast.

Ispunjenost uslova iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana utvrđuje organ nadležan za zaštitu konkurencije.

Zahtjev za utvrđivanje ispunjenosti uslova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, nadležni organ državne uprave, RBCG, fond, odnosno drugo pravno lice koje osniva ili kontroliše država dužni su da podnesu organu nadležnom za zaštitu konkurencije prije osnivanja, odnosno sticanja većinskog ili kontrolnog učešća u smislu stava 1 ovog člana, kao i da se do dobijanja mišljenja tog organa uzdrže od preduzimanja daljih radnji u vezi sa konkretnim pravnim poslom.

Istovremeno sa podnošenjem zahtjeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije, subjekti iz stava 7 ovog člana podnose zahtjev organu državne uprave nadležnom za poslove koordinacije vlasništva u privrednim društvima u vlasništvu države (u daljem tekstu: Ministarstvo), radi

dobijanja saglasnosti za osnivanje, odnosno sticanje većinskog ili kontrolnog učešća u privrednom društvu.

Po dobijanju mišljenja organa nadležnog za zaštitu konkurencije i saglasnosti Ministarstva, subjekti iz stava 7 ovog člana dužni su da sačine analizu opravdanosti osnivanja, odnosno sticanja većinskog ili kontrolnog učešća u privrednom društvu i da je, uz mišljenje i saglasnost, dostave Vladi na odlučivanje.

Odluku Vlade iz stava 10 ovog člana, sa detaljnim obrazloženjem, Ministarstvo objavljuje na portalu iz člana 54 stav 2 ovog zakona.

U okviru analize poslovanja privrednih društava u vlasništvu države koju vrši u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo je dužno da provjerava uslađenost sa uslovom iz stava 3 ovog člana i javno objavi rezultate te provjere.

Osnivanje, odnosno sticanje učešća u privrednim društvima na konkurentnom tržištu

Član 13

Država može osnovati privredno društvo, odnosno steći većinsko ili kontrolno učešće u privrednom društvu u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva i ako se radi o privrednom društvu koje posluje na konkurentnom tržištu, pod uslovom da se radi o društvu kojem je dodijeljen status društva od strateškog nacionalnog interesa.

Na osnivanje zavisnog društva koje posluje na istom konkurentnom tržištu kao i njegov osnivač ne primjenjuje se odredba stava 1 ovog člana.

Konkurentno tržište u smislu ovog zakona jeste tržište roba ili usluga na kojem postoje drugi tržišni učesnici koji nisu privredna društva u vlasništvu države niti su na drugi način pod kontrolom države, odnosno tržište koje po svojoj prirodi i karakteristikama omogućava da se relevantna roba i usluge prodaju, odnosno pružaju od strane takvih drugih tržišnih učesnika.

Na određivanje konkurentnog tržišta shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke koje se odnose na sektorske djelatnosti direktno podložne tržišnoj konkurenciji.

Dodjeljivanje statusa društva od strateškog nacionalnog interesa

Član 14

Status društva od strateškog nacionalnog interesa može se dodijeliti privrednom društvu u vlasništvu države čiji je rad ključan za funkcionisanje države u oblastima od javnog interesa.

Status društva od strateškog nacionalnog interesa dodjeljuje Vlada, prema sljedećim kriterijumima:

- 1) poslovanje društva je od ključnog uticaja na razvoj društva i ekonomije Crne Gore;
- 2) društvo upravlja ključnim nacionalnim resursima;
- 3) preko društva se ostvaruju nacionalni i strateški ciljevi (bezbjednost i odbrana, upravljanje strateškom infrastrukturom i pripadajućim nepokretnostima, obavljanje djelatnosti od javnog interesa i pružanje obaveznih usluga u javnom interesu, formiranje robnih rezervi i sl.).

Obaveza razdvajanja komercijalnih i nekomercijalnih djelatnosti

Član 15

Privredna društva u vlasništvu države koja pružaju javne usluge na osnovu zakona ili drugog propisa (nekomercijalna djelatnost), dužna su da sa državom zakluče ugovor o pružanju javnih usluga, kao i da za pružanje tih usluga vode odvojeno računovodstvo.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana naročito se utvrđuje visina, odnosno način utvrđivanja visine kompenzacije za pružene javne usluge i način pokrivanja drugih nužnih troškova nastalih prilikom pružanja javne usluge.

Kompenzacija iz stava 2 ovog člana može se isplatiti ili na drugi način odobriti privrednom društvu u vlasništvu države samo u visini troškova nastalih prilikom pružanja javnih usluga, nakon odbitka prihoda od vršenja ovih usluga i uvećano za opravdanu dobit, u smislu propisa kojima se uređuje kontrola državne pomoći.

Nadležni organ državne uprave, odnosno nadležno regulatorno tijelo utvrđuje metodologiju obračuna kompenzacije iz stava 2 ovog člana i obezbjeđuje adekvatan način kontrole njene dosljedne primjene.

Revizor privrednog društva u vlasništvu države dužan je da prilikom vršenja zakonske revizije u skladu sa zakonom provjeri usklađenost subjekta revizije sa obavezom iz stava 1 ovog člana i da izvještaj o tome uključi u izvještaj o reviziji.

Ako privredno društvo u vlasništvu države pored javnih usluga obavlja i komercijalne djelatnosti:

1) ne smije kompenzaciju iz stava 2 ovog člana koristiti za potrebe finansiranja troškova komercijalne djelatnosti; i

2) dužno je da izvrši operativno razdvajanje komercijalnih djelatnosti od javnih usluga u slučaju kad računovodstveno razdvajanje iz stava 1 ovog člana nije dovoljno za postizanje cilja u skladu sa nalazima Ministarstva iz stava 7 ovog člana ili izvještajem revizora iz stava 5 ovog člana.

U okviru postupka analize privrednih društava u vlasništvu države u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo vrši i posebnu provjeru usklađenosti sa obavezama iz stava 1 ovog člana, kao i da li su nadležni organi državne uprave, odnosno nadležna regulatorna tijela izvršila kontrolu načina obračuna i kontrolu plaćanja u skladu sa zakonom, odnosno povraćaj prekomjerno plaćene kompenzacije u smislu propisa kojima se uređuje kontrola državne pomoći, a nalaze te provjere javno objavljuje.

Ministarstvo može na svojoj internet stranici objaviti smjernice za pripremu ugovora iz stava 1 ovog člana.

Obaveza periodične analize portfolija privrednih društava u vlasništvu države

Član 16

Ministarstvo je dužno da na svake tri godine, do 31. oktobra tekuće godine, sprovede posebnu analizu cjelokupnog portfolija privrednih društava u vlasništvu države za prethodni trogodišnji period, u smislu ispunjenosti uslova iz člana 12 ovog zakona i dostavi je Vladi.

Uz analizu iz stava 1 ovog člana, a zavisno od utvrđenih rezultata analize, Ministarstvo Vladi dostavlja i predlog za:

1) pokretanje postupka prodaje udjela, odnosno akcija, odnosno sprovođenje drugog postupka na osnovu kojeg će se smanjiti ili prestati vršenje kontrole od strane države;

2) pokretanje postupka za uvećanje učešća države u osnovnom kapitalu; ili

3) prestanak obavljanja određene djelatnosti u obliku privrednog društva, ako se pružanje određene javne usluge može efikasnije organizovati u okviru organa državne uprave, organa uprave ili javne ustanove.

Predlog iz stava 2 tačka 3 ovog člana Ministarstvo daje u slučaju kad rezultati analize iz stava 1 ovog člana pokažu da privredno društvo u vlasništvu države tokom dvije uzastopne ili najmanje tri od pet godina nije ispunjavalo uslov iz člana 12 stav 3 ovog zakona.

Odluku o predlogu iz stava 2 ovog člana Vlada donosi u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja analize sa predlogom.

Obaveza periodične analize portfolija privrednih društava u vlasništvu lokalne samouprave

Član 17

U slučaju privrednog društva u vlasništvu lokalne samouprave, analizu i predlog u smislu člana 16 st. 1, 2 i 3 ovog zakona priprema lokalna samouprava i dostavlja Ministarstvu na mišljenje.

O predlogu u smislu člana 16 st. 2 i 3 ovog zakona odlučuje skupština lokalne samouprave, u roku od šest mjeseci od dana dobijanja mišljenja Ministarstva.

III. KOORDINISANO UPRAVLJANJE I POLITIKA DRŽAVNOG VLASNIŠTVA

Koordinisano upravljanje

Član 18

Koordinisano upravljanje obuhvata mjere koje se primjenjuju u vršenju vlasničke funkcije države u privrednim društvima u vlasništvu države i društvima sa manjinskim učešćem, u skladu sa ovim zakonom i politikom državnog vlasništva.

Politiku državnog vlasništva čini skup principa, mjera i pravila koje donosi Vlada radi ostvarivanja vlasničke funkcije i upravljanja privrednim društvima u vlasništvu države.

Ako su posebnim zakonom za određena privredna društva u vlasništvu države uređena pojedina pitanja upravljanja i vršenja vlasničke funkcije države, odredbe ovog zakona koje se odnose na koordinisano upravljanje primjenjuju se i na ta društva, ako nijesu u suprotnosti sa odredbama posebnog zakona.

Saradnja Ministarstva sa drugim subjektima u vršenju koordinisanog upravljanja

Član 19

Koordinisano upravljanje vrši se preko Ministarstva koje, u ostvarivanju te nadležnosti, saraduje sa nadležnim organom državne uprave, RBCG, fondom ili drugim pravnim licem koje država osniva ili kontroliše, kroz konsultacije, davanje preporuka i smjernice u vezi sa upravljanjem privrednim društvima u vlasništvu države i društvima sa manjinskim učešćem, uključujući i predlaganje odluka Vladi.

Poslovi i aktivnosti koji se sprovode u okviru koordinisanog upravljanja imaju za cilj da se obezbijedi da privredna društva u vlasništvu države postižu ciljeve iz člana 5 ovog zakona, kao i da postupaju u skladu sa zahtjevima iz pisma o očekivanjima.

Nadležnosti Ministarstva u vršenju koordinisanog upravljanja

Član 20

U vršenju poslova koordinisanog upravljanja, Ministarstvo:

- 1) priprema i podnosi Vladi, u konsultaciji sa nadležnim organima državne uprave, predlog, odnosno izmjene i dopune politike državnog vlasništva;
- 2) priprema i podnosi Vladi predlog sveobuhvatne strategije vršenja državnog vlasništva u privrednim društvima u vlasništvu države i društvima sa manjinskim učešćem, sa akcionim planom;

- 3) koordiniše definisanje i postavljanje godišnjih i trogodišnjih ciljeva privrednih društava u vlasništvu države, kao i očekivanja države u odnosu na ta društva;
- 4) prati finansijsko poslovanje i učinak privrednih društava u vlasništvu države;
- 5) u saradnji sa nadležnim organima državne uprave i nadležnim regulatornim tijelima, vrši operativni i drugi nadzor nad poslovanjem privrednih društava u vlasništvu države;
- 6) u saradnji sa nadležnim organima državne uprave, RBCG, fondom, odnosno drugim pravnim licem koje osniva ili kontroliše država, obezbjeđuje usklađenost poslovnih i strateških planova privrednih društava u vlasništvu države sa nacionalnim ekonomskim i fiskalnim ciljevima, kao i ciljevima održivog razvoja, koji su utvrđeni politikom državnog vlasništva i drugim nacionalnim strategijama;
- 7) priprema i objavljuje zbirni godišnji izvještaj o poslovanju privrednih društava u vlasništvu države;
- 8) daje smjernice i preporuke za unapređenje korporativnog upravljanja privrednih društava u vlasništvu države;
- 9) izrađuje pojedinačne analize finansijskog poslovanja privrednih društava u vlasništvu države;
- 10) utvrđuje i razvija metodologije za procjenu fiskalnih rizika privrednih društava u vlasništvu države;
- 11) procjenjuje, prati i izvještava o finansijskim i fiskalnim rizicima privrednih društava u vlasništvu države i razvija i unapređuje odgovarajuće alate za te svrhe;
- 12) priprema izjave o fiskalnim rizicima privrednih društava u vlasništvu države;
- 13) učestvuje u izradi programa, izvještaja i publikacija koje se tiču upravljanja privrednim društvima u vlasništvu države;
- 14) saraduje sa nadležnim regulatornim tijelima i međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama u vezi sa pitanjima poslovanja privrednih društava u vlasništvu države;
- 15) obavlja i druge poslove koji su u funkciji ostvarivanja koordinisanog upravljanja, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Poslovi iz stava 1 ovog člana obavljaju se u okviru posebne organizacione jedinice Ministarstva.

Nadležnosti drugih subjekata

Član 21

Organi državne uprave nadležni za oblast poslovanja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem, fond, odnosno drugo pravno lice koje osniva ili kontroliše država, mogu da predlože Vladi donošenje odluka u vezi sa upravljanjem tim društvima, po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva, u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju ostvarivanja vlasničke funkcije države u privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno društvima sa manjinskim učešćem preko RBCG, odluke u vezi sa upravljanjem tim društvima RBCG donosi u koordinaciji sa Ministarstvom.

Organi državne uprave nadležni za oblast poslovanja privrednog društva u vlasništvu države, pored ovlašćenja iz stava 1 ovog člana:

- 1) učestvuju u konsultacijama sa Ministarstvom u cilju podnošenja predloga, odnosno izmjena i dopuna politike državnog vlasništva Vladi;

2) vrše operativni nadzor nad poslovanjem i učinkom privrednih društava u vlasništvu države, u saradnji sa Ministarstvom, sa ciljem obezbjeđivanja njihove usklađenosti sa pismom o očekivanjima;

3) učestvuju u postupku imenovanja članova organa upravljanja privrednih društava u vlasništvu države u skladu sa ovim zakonom;

4) postavljaju punomoćnika za glasanje na sjednici skupštine privrednih društava u vlasništvu države i daju tom punomoćniku uputstva za glasanje, u skladu sa ovim zakonom;

5) obezbjeđuju, u saradnji sa Ministarstvom, usklađenost poslovnih i strateških planova privrednih društava u vlasništvu države sa nacionalnim ekonomskim i fiskalnim ciljevima, kao i ciljevima održivosti, koji su utvrđeni politikom državnog vlasništva i drugim nacionalnim strategijama;

6) obavljaju i druge poslove koji su u funkciji ostvarivanja koordinisanog upravljanja u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

U obavljanju poslova iz stava 3 tačka 3 ovog člana, nadležni organi državne uprave sprovode inicijalne analize potreba svakog konkretnog privrednog društva u vlasništvu države u pogledu znanja, kompetencija, vještina i iskustva člana organa upravljanja koji se imenuje i dostavljaju te analize tijelu iz člana 32 stav 3 ovog zakona, koje to tijelo uzima u obzir prilikom sprovođenja javnog konkursa u skladu sa ovim zakonom.

Pismo o očekivanjima

Član 22

Pismo o očekivanjima sadrži zahtjeve prema privrednom društvu u vlasništvu države koji se odnose na narednu poslovnu godinu u vezi sa sljedećim pitanjima:

- 1) strateški prioriteti i ključni kratkoročni i dugoročni ciljevi;
- 2) finansijski, operativni i drugi učinak;
- 3) održivost;
- 4) pružanje javnih usluga, ako je primjenjivo za konkretno društvo;
- 5) korporativno upravljanje i upravljanje rizicima.

Za pitanja iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana, pismom o očekivanjima postavljaju se konkretni finansijski, operativni i drugi pokazatelji (indikator) koje privredno društvo u vlasništvu države treba da ispuni u narednoj poslovnoj godini, kao i u naredne tri poslovne godine.

Za pitanja iz stava 1 tačka 5 ovog člana, pismom o očekivanjima postavljaju se opšti i konkretni standardi korporativnog upravljanja koje privredno društvo u vlasništvu države treba da održi ili postigne, prema okolnostima slučaja, a koji ne smiju biti suprotni standardima propisanim ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, a za društva koja su javna društva i propisima o tržištu kapitala.

Članovi organa upravljanja privrednog društva u vlasništvu države koji su izabrani na predlog Vlade, odnosno RBCG dužni su da svoju funkciju obavljaju u skladu sa zahtjevima pisma o očekivanjima i sa ciljem postizanja rezultata, ciljeva i učinka koji su navedeni u tom pismu.

Priprema pisma o očekivanjima

Član 23

Organ upravljanja privrednog društva u vlasništvu države dužan je da, najkasnije do 15. septembra tekuće godine za narednu godinu, Ministarstvu dostavi predloge konkretnih finansijskih, operativnih i drugih pokazatelja iz člana 23 stav 2 ovog zakona, kao i indikativne projekcije tih pokazatelja za naredne tri poslovne godine.

Ministarstvo, u saradnji sa nadležnim organima državne uprave, RBCG, fondom, odnosno drugim pravnim licem koje država osniva ili kontroliše, analizira dostavljene predloge i indikativne projekcije iz stava 1 ovog člana, priprema pismo o očekivanjima i dostavlja ga privrednom društvu u vlasništvu države najkasnije do 15. novembra tekuće godine.

U postupku pripreme pisma o očekivanjima uzimaju se u obzir rezultati upoređivanja poslovanja konkretnog privrednog društva u vlasništvu države sa uporedivim privrednim društvima koja su većinski u privatnom vlasništvu i koja posluju na istom ili sličnom tržištu, kad je to primjenjivo.

U slučaju postojanja neslaganja u postupku pripreme pisma o očekivanjima između Ministarstva i nadležnih organa državne uprave, RBCG, fonda, odnosno drugih pravnih lica koje država osniva ili kontroliše, Ministarstvo je dužno da u konačnoj verziji pisma o očekivanjima primijeni operativne pokazatelje poslovanja koje opredijeli nadležni organ državne uprave, osim u slučaju da takvi pokazatelji u bitnom negativno utiču na mogućnost ostvarivanja finansijskih pokazatelja koje definiše Ministarstvo.

U slučaju nastupanja vanrednih okolnosti ili bitnih promjena uslova poslovanja koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme pripremanja pisma o očekivanjima, Ministarstvo, po službenoj dužnosti ili na predlog privrednog društva u vlasništvu države, može pripremiti i tom društvu dostaviti ažurirano pismo o očekivanjima i tokom poslovne godine na koju se pismo o očekivanjima odnosi.

Pismo iz stava 2 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici, na kojoj treba da bude dostupno za period od najmanje deset godina.

Godišnji i višegodišnji plan poslovanja, odnosno finansijski plan

Član 24

Godišnji i trogodišnji, odnosno višegodišnji plan poslovanja, odnosno finansijski plan privrednog društava u vlasništvu države donosi nadzorni odbor, odnosno odbor direktora tog društva, najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu poslovnu godinu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, statutom privrednog društva u vlasništvu države koje je organizovano kao akcionarsko društvo može se propisati da je za donošenje tih planova nadležna skupština društva.

Punomoćnik za zastupanje na skupštini

Član 25

Predstavljanje države na sjednicama skupštine privrednih društava u vlasništvu države, odnosno društava sa manjinskim učešćem obezbjeđuje se preko punomoćnika za zastupanje (u daljem tekstu: punomoćnik).

Organ državne uprave nadležan za oblast poslovanja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem, fond, odnosno drugo pravno lice koje osniva ili kontroliše država i RBCG daju ovlašćenje punomoćniku za svaku pojedinačnu sjednicu skupštine tog društva.

Punomoćje iz stava 2 ovog člana važi i za ponovljenu sjednicu skupštine društva.

Punomoćje iz stava 2 ovog člana ne može se dati za više sjednica skupštine privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem, niti na određeni vremenski period.

Istom licu može biti ponovo dato ovlašćenje za punomoćnika i za neku od narednih sjednica skupštine istog privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim

učešćem, a može biti ovlašćeno za punomoćnika i na sjednici skupštine drugog privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem.

Punomoćje iz stava 2 ovog člana daje se istovremeno sa detaljnim uputstvima za glasanje po svakoj tački predloženog dnevnog reda za sjednicu skupštine, mora biti na memorandumu subjekta koji daje punomoćje i ne mora biti ovjereno u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

U slučaju naknadne izmjene ili dopune dnevnog reda sjednice skupštine za koju je punomoćje već dato, starješina organa, odnosno drugog subjekta iz stava 2 ovog člana daće punomoćniku, bez odlaganja, izmijenjena, odnosno dopunjena detaljna uputstva za glasanje po svakoj tački izmijenjenog ili dopunjenog dnevnog reda, ako je to primjenjivo.

Prije davanja uputstva iz st. 6 i 7 ovog člana, organ, odnosno drugi subjekat iz stava 2 ovog člana dužan je da se konsultuje sa Ministarstvom po svim tačkama predloženog, odnosno izmijenjenog ili dopunjenog dnevnog reda.

Ako se pojedine tačke dnevnog reda odnose na ispunjavanje zahtjeva iz pisma o očekivanjima, odnosno ako se predlaže donošenje odluka koje mogu imati uticaja na ispunjavanje tih zahtjeva, starješina organa, odnosno drugog subjekta iz stava 2 ovog člana dužan je da uputstvo za glasanje po tim tačkama dnevnog reda prethodno usaglasi sa Ministarstvom.

Ako se uputstvo za glasanje iz stava 9 ovog člana ne usaglasi, Ministarstvo predlog uputstva za glasanje, bez odlaganja, dostavlja Vladi na odlučivanje.

Punomoćnik je dužan da glasa na sjednici skupštine privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem u skladu sa dobijenim uputstvom za glasanje.

U slučaju da punomoćniku ne bude dato uputstvo za glasanje za pojedinačnu tačku dnevnog reda skupštine privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem, dužan je da glasa povodom te tačke dnevnog reda na način kojim zastupa interese države, stručno i savjesno.

Glasanje punomoćnika na način suprotan st. 11 ili 12 ovog člana, što je davalac punomoćja dužan da utvrdi, smatra se razlogom za razrješenje, odnosno težom povredom radne obaveze lica kome je dato punomoćje.

U slučaju iz stava 13 ovog člana, punomoćnik odgovara za štetu koju je državi nanio namjerno ili nepažnjom.

IV. STANDARDI KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Primjena kodeksa korporativnog upravljanja javnih društava

Član 26

Privredno društvo u vlasništvu države koje je organizovano kao akcionarsko društvo i koje je javno društvo, dužno je da primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja koji je propisima i pravilima tržišta kapitala predviđen kao obavezan za javna društva.

Privredno društvo u vlasništvu države koje je organizovano kao akcionarsko društvo, a koje nije javno društvo, dužno je da primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja iz stava 1 ovog člana, osim u mjeri u kojoj je primjena pojedinih odredbi tog kodeksa isključena uputstvom Ministarstva za privredna društva u vlasništvu države koja nisu javna društva.

Posebni standardi korporativnog upravljanja za privredna društva u vlasništvu države

Član 27

Privredna društva u vlasništvu države dužna su da primjenjuju i posebne standarde korporativnog upravljanja za takva privredna društva, koje propisuje Vlada.

Standardi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se posebno za privredna društva u vlasništvu države koja su organizovana kao akcionarska društva, a posebno za ona koja su organizovana kao društva sa ograničenom odgovornošću.

Korporativne politike

Član 28

Organi upravljanja privrednih društava u vlasništvu države, osim društava koja su razvrstana u mikro društva u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, dužni su da usvoje i obezbijede dosljednu primjenu korporativnih politika u vezi sa upravljanjem svim materijalnim rizicima, pitanjima održivosti i očuvanja životne sredine i sprečavanjem korupcije, saglasno smjernicama Ministarstva.

Smjernice iz stava 1 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici.

Lični interes

Član 29

Zabranjeno je privrednom društvu u vlasništvu države da preduzima radnje, odnosno zaključuje pravne poslove u kojima postoji lični interes člana organa upravljanja ili interes sa njim povezanog lica u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju kad postoji interes države, takva radnja može biti preduzeta, odnosno pravni posao može biti zaključen.

Odobrenje za preduzimanje pravne radnje, odnosno zaključenje pravnog posla iz stava 2 ovog člana daje isključivo skupština društva, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Vlade.

Etički kodeks

Član 30

Organ upravljanja privrednog društva u vlasništvu države dužan je da donese etički kodeks.

Etičkim kodeksom uređuju se principi i pravila poslovne etike, opšteprihvaćena pravila društveno odgovornog ponašanja i profesionalni standardi kojih su dužni da se pridržavaju svi zaposleni i članovi organa upravljanja privrednog društva u vlasništvu države, utvrđuju se lakše i teže povrede etičkog kodeksa, kao i mjere u slučaju kršenja etičkog kodeksa.

Svi zaposleni i članovi organa upravljanja prilikom stupanja na dužnost potpisuju izjavu kojom potvrđuju da su u svemu upoznati sa etičkim kodeksom društva i da prihvataju sve obaveze koje iz njega proizilaze.

Prilikom potpisivanja izjave iz stava 3 ovog člana, zaposleni i članovi organa upravljanja dužni su da navedu i detaljno obrazlože postojanje bilo kakvog sukoba interesa ili potencijalnog sukoba interesa u kojem se u tom trenutku nalaze.

Organ upravljanja privrednog društva u vlasništvu države dužan je da obrazuje komisiju za praćenje primjene etičkog kodeksa i da donese pravila njenog rada.

Komisija iz stava 5 ovog člana ima pristup svim aktima društva i ovlašćena je da obavlja razgovore sa zaposlenima, kao i licima na drugi način angažovanim od strane društva.

Komisija iz stava 5 ovog člana dostavlja izvještaj o radu organu upravljanja privrednog društva u vlasništvu države i Ministarstvu, najmanje jednom godišnje.

U slučaju kad utvrdi težu povredu etičkog kodeksa, a naročito u slučaju povrede pravila o odobravanju pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes, komisija iz stava 5 ovog člana dužna je da, bez odlaganja, o tome obavijesti organ upravljanja i Ministarstvo.

Uz obavještenje iz stava 8 ovog člana, organu upravljanja i Ministarstvu dostavlja se i predlog za razrješenje člana organa upravljanja ili drugog lica na rukovodećoj poziciji u privrednom društvu u vlasništvu države.

U slučaju grupe privrednih društava u vlasništvu države, etička komisija može se obrazovati na nivou te grupe.

V. SISTEM UPRAVLJANJA I ORGANI UPRAVLJANJA

Sistem i organi upravljanja

Član 31

U slučaju kad je privredno društvo u vlasništvu države organizovano kao akcionarsko društvo, to društvo mora imati dvodomni sistem upravljanja u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Organi privrednog društva u vlasništvu države organizovanog kao društvo sa ograničenom odgovornošću u smislu ovog zakona, a koje je razvrstano u mikro i malo pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, su skupština i direktor.

Organi privrednog društva u vlasništvu države organizovanog kao društvo sa ograničenom odgovornošću u smislu ovog zakona, a koje je razvrstano u srednje pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, su skupština i odbor direktora.

Komisija za izbor

Član 32

Direktor, članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora u privrednom društvu u vlasništvu države imenuju se na osnovu javnog konkursa, u skladu sa ovim zakonom, kojim se obezbjeđuje da kandidati posjeduju kvalifikacije, iskustvo, poznavanje korporativnog upravljanja, finansijske oblasti i/ili oblasti poslovanja tog društva.

Javni konkurs iz stava 1 ovog člana objavljuje Ministarstvo.

Spisak kandidata koji ispunjavaju uslove za imenovanje za direktora, članove odbora direktora, odnosno nadzornog odbora u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo dostavlja posebnom tijelu koje obrazuje Vlada (u daljem tekstu: Komisija za izbor).

Komisija za izbor ima predsjednika i četiri člana.

Predsjednik Komisije za izbor je ministar finansija.

Članovi Komisije za izbor su: starješina organa državne uprave nadležnog za oblast u kojoj posluje privredno društvo u vlasništvu države, predstavnik Kabineta Predsjednika Vlade, predstavnik akademske zajednice koji se bira na predlog Univerziteta Crne Gore, kao i nezavisni stručnjak iz oblasti u kojoj posluje privredno društvo u vlasništvu države ili iz oblasti korporativnog upravljanja koji se bira po sprovedenom javnom pozivu.

Komisija za izbor sačinjava rang listu kandidata sa predlogom za imenovanje direktora, članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, nakon sprovedenog strukturiranog intervjua sa kandidatima sa spiska iz stava 3 ovog člana.

Rang lista sa predlogom iz stava 8 ovog člana dostavlja se skupštini privrednog društva u vlasništvu države za čije potrebe je sproveden javni konkurs za imenovanje direktora, člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na imenovanje direktora, članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora u privrednom društvu u vlasništvu države shodno se primjenjuju na imenovanje direktora, članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora društva sa manjinskim učešćem.

Bliži način i postupak sprovođenja javnog konkursa iz stava 1 ovog člana, kao i bliže kriterijume za izbor nezavisnog stručnjaka i sprovođenje javnog poziva iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Imenovanje članova organa upravljanja u privrednim društvima u vlasništvu lokalne samouprave

Član 33

Javni konkurs, kao i rang listu za imenovanje direktora, članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora u privrednom društvu u vlasništvu lokalne samouprave sprovodi, odnosno sačinjava nadležni organ, odnosno tijelo lokalne samouprave.

Na uslove i postupak imenovanja članova iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona.

Dodatni uslovi za imenovanje članova organa upravljanja

Član 34

Pored uslova za imenovanje propisanih zakonom kojim se uređuju privredna društva, član organa upravljanja u privrednom društvu u vlasništvu države mora da ispunjava i sljedeće uslove:

- 1) da ima najmanje VI nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) da ima najmanje pet godina radnog iskustva na rukovodećim poslovima u privrednim društvima sa deset ili više zaposlenih, odnosno najmanje deset godina radnog iskustva na poslovima u nivou kvalifikacije iz tačke 1 ovog stava;
- 3) da nije osuđivano na kaznu zatvora u trajanju od šest ili više mjeseci;
- 4) da se protiv lica ne vodi krivični postupak;
- 5) da poznaje oblast korporativnog upravljanja;
- 6) da poznaje oblast poslovanja privrednog društva u vlasništvu države ili da poznaje finansijsko poslovanje;
- 7) da nije u sukobu interesa u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva ili etičkog kodeksa društva.

Ispunjenost uslova o poznavanju korporativnog upravljanja, odnosno finansijskog poslovanja dokazuje se odgovarajućom ispravom kojom se potvrđuje da je kandidat pohađao obuku i uspješno položio ispit iz oblasti korporativnog upravljanja, odnosno finansijskog poslovanja.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, smatraće se da je kandidat ispunio uslove ako na drugi način dokaže da poznaje oblast korporativnog upravljanja, odnosno finansijskog poslovanja.

Obuku iz stava 2 ovog člana organizuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je u skladu sa zakonom povjereno vršenje tih poslova.

Bliži način utvđivanja ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana, kao i program obuke iz stava 2 ovog člana i način njegovog sprovođenja propisuje Ministarstvo.

Nezavisni članovi organa upravljanja

Član 35

Privredno društvo u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave treba da ima najmanje jednu trećinu članova nadzornog odbora, odnosno jednu trećinu neizvršnih direktora u odboru direktora koji su nezavisni od društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva (nezavisni članovi).

Pored uslova propisanih zakonom kojim se uređuju privredna društva, nezavisni član u organu upravljanja u privrednom društvu u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave mora da ispunjava i sljedeće uslove:

1) ne smije biti na bilo koji način povezano sa privrednim društvom u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, društvom sa manjinskim učešćem ili bilo kojim akcionarom, odnosno članom tih društava;

2) ne smije biti funkcioner niti član organa političke stranke;

3) ne smije biti na bilo koji način povezan za državom, bilo kojim državnim organom, organom državne uprave, organom lokalne samouprave i lokalne uprave, odnosno sa drugim pravnim licem, osim ustanova visokog obrazovanja, koje se u bilo kom dijelu finansira iz javnih prihoda, odnosno budžeta države ili lokalne samouprave.

Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana dokazuje se izjavom kandidata, koja mora biti ovjerena u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

Ako i pored dostavljene izjave iz stava 3 ovog člana, Komisija za izbor u postupku sačinjavanja rang liste u skladu sa ovim zakonom, na osnovu javno dostupnih podataka i dokumentacije, odnosno podataka i dokumentacije koji su joj dostavljeni tokom postupka, utvrdi da jedan ili više uslova iz stava 2 ovog člana nisu ispunjeni, Komisija konstatuje da taj kandidat ne ispunjava uslove za imenovanje za nezavisnog člana.

Zabrana konkurencije

Član 36

Odredbe o zabrani konkurencije u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva primjenjuju se i na neizvršne članove odbora direktora, odnosno nadzornog odbora privrednog društva u vlasništvu države, kao i na one neizvršne članove odbora direktora, odnosno članove nadzornog odbora društva sa manjinskim učešćem čiji je izbor u organe upravljanja predložila Komisija za izbor ili nadležni organ, odnosno tijelo lokalne samouprave.

Imenovanje direktora, odnosno izvršnih direktora u odboru direktora i članova upravnog odbora

Član 37

Imenovanje direktora, izvršnih direktora u odboru direktora, odnosno članova upravnog odbora u privrednom društvu u vlasništvu države, od strane skupštine društva, odnosno nadzornog odbora vrši se isključivo u skladu sa rezultatima sprovedenog javnog konkursa.

U privrednom društvu u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koje je organizovano kao akcionarsko društvo, članove upravnog odbora ili direktora imenuje i razrješava nadzorni odbor i osnivačkim aktom, odnosno statutom tog društva to pitanje se ne može urediti na drugačiji način, niti se može predvidjeti da je to imenovanje ili razrješenje uslovljeno prethodnom ili naknadnom saglasnošću Vlade ili bilo kog organa državne uprave, odnosno skupštine lokalne samouprave ili bilo kog organa lokalne uprave.

Za sprovođenje javnog konkursa za izbor kandidata za člana upravnog odbora ili direktora privrednog društva u vlasništvu države sa dvodomnim sistemom uprave, nadležna je komisija za imenovanja iz člana 41 ovog zakona.

U privrednom društvu u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koje je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću, članove odobra direktora, odnosno izvršnog direktora imenuje i razrješava skupština društva i osnivačkim aktom, odnosno statutom tog društva to pitanje se ne može urediti na drugačiji način, niti se može predvidjeti da je to imenovanje ili razrješenje uslovljeno prethodnom ili naknadnom saglasnošću Vlade ili bilo kog organa državne uprave, odnosno skupštine lokalne samouprave ili bilo kog organa lokalne uprave.

U slučaju da država ili lokalna samouprava, u svojstvu člana društva, ima pravo na predlaganje kandidata za direktora ili izvršnog direktora u odboru direktora, odnosno člana upravnog odbora u društvu sa manjinskim učešćem, takav kandidat može biti predložen isključivo u skladu sa rezultatima sprovedenog javnog konkursa.

Kooptacija i vršioци dužnosti

Član 38

U slučaju razrješenja, ostavke, smrti ili prestanka mandata člana nadzornog odbora, odnosno neizvršnog direktora u odboru direktora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, a društvo nije imenovalo zamjenika, nije moguće imenovati vršioca dužnosti, s tim da taj organ može popuniti upražnjeno mjesto putem kooptacije u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

U slučaju razrješenja, ostavke ili smrti člana upravnog odbora, odnosno izvršnog direktora u odboru direktora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, nadzorni odbor, odnosno skupština društva može imenovati vršioca dužnosti samo izuzetno i ako je to neophodno u cilju izbjegavanja veće štete za društvo koja bi nastupila u slučaju da se imenovanje sprovede na osnovu rezultata javnog konkursa.

Odluka o imenovanju vršioca dužnosti iz stava 2 ovog člana mora biti detaljno obrazložena i dostavlja se Ministarstvu i organu državne uprave nadležnom za oblast poslovanja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno nadležnom organu, odnosno tijelu lokalne samouprave, bez odlaganja.

Vršilac dužnosti se može imenovati najviše dva puta uzastopno, u trajanju od po šest mjeseci.

U slučaju isteka mandata članu upravnog odbora, odnosno izvršnog direktora u odboru direktora privrednog društva u vlasništvu države, nije moguće imenovati vršioca dužnosti.

Privredno društvo u vlasništvu države dužno je da obezbijedi da u roku iz stava 4 ovog člana bude imenovan nedostajući član upravnog odbora, odnosno izvršni direktor u odboru direktora, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Po isteku roka iz stava 4 ovog člana, vršilac dužnosti ne može nastaviti da obavlja tu dužnost, niti se može imenovati novi vršilac dužnosti.

Ako privredno društvo u vlasništvu države ne postupi u skladu sa stavom 5 ovog člana, svim članovima nadzornog odbora, odnosno neizvršnim direktorima u odboru direktora prestaje mandat danom isteka roka iz stava 4 ovog člana.

Mandat članova organa upravljanja, odnosno upravnog odbora

Član 39

Mandat članova organa upravljanja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave traje četiri godine.

Isto lice može biti imenovano najviše u tri mandata u istom privrednom društvu.

Ponovno imenovanje istog lica na novi mandat u smislu stava 2 ovog člana moguće je samo ako je privredno društvo ispunilo pokazatelje učinka postavljene pismom o očekivanjima za posljednje dvije godine trajanja prethodnog mandata tog lica.

Razrješenje članova organa upravljanja, odnosno upravnog odbora

Član 40

Članovi organa upravljanja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave razrješavaju se prije isteka mandata ako:

- 1) dvije godine za redom ne ispune pokazatelje učinka postavljene u skladu sa ovim zakonom;
- 2) etička komisija utvrdi da su u vršenju dužnosti učinili težu povredu etičkog kodeksa, o čemu obavještava Ministarstvo, odnosno lokalnu samoupravu;
- 3) na osnovu godišnjeg ili pojedinačnog izvještaja unutrašnje revizije društva bude utvrđeno da je taj član u vršenju dužnosti prekršio zakon ili akt društva ili da su njegove radnje, odnosno propuštanja suprotno obavezi dužne pažnje u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva negativno uticale na finansijsku poziciju društva, njegove operativne kapacitete ili njegovu reputaciju u javnosti, o čemu se obavještava Ministarstvo, odnosno lokalna samouprava; ili
- 4) protiv tog člana bude potvrđena optužnica za krivično djelo za koje je zapriječena kazna zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci.

Izvještaj etičke komisije kojim je utvrđena teža povreda etičkog kodeksa, kao i izvještaj unutrašnje revizije iz stava 1 tačka 3 ovog člana mora biti detaljno obrazložen, nalazi dokumentovani, a zaključak o kršenju etičkog kodeksa, odnosno zakona ili akta društva donijet nakon što je članu organa upravljanja omogućeno da se o tome slobodno izjasni.

U slučaju postojanja nekog od razloga iz stava 1 ovog člana za razrješenje direktora ili člana odbora direktora, odnosno člana nadzornog odbora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, sjednica skupštine tog privrednog društva na kojoj će se odlučivati o razrješenju mora se održati u roku od tri mjeseca od dana kad Ministarstvo, odnosno lokalna samouprava obavijesti organe upravljanja društva, nadležne za sazivanje sjednice u skladu sa zakonom, o postojanju razloga za razrješenje.

U slučaju postojanja nekog od razloga iz stava 1 ovog člana za razrješenje člana upravnog odbora ili direktora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koje je akcionarsko društvo, nadzorni odbor tog društva dužan je da odluku o razrješenju tog člana upravnog odbora ili direktora donese u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja Ministarstva, odnosno lokalne samouprave o postojanju razloga za razrješenje.

U slučaju razrješenja direktora, izvršnog direktora u odboru direktora, odnosno člana upravnog odbora u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana, skupština, odnosno nadzorni odbor društva će u svojoj odluci:

- 1) utvrditi zajedničku odgovornost svih članova tog organa upravljanja i donijeti odluku o razrješenju svih članova tog organa; ili
- 2) utvrditi individualnu odgovornost jednog ili više izvršnih direktora u odboru direktora, odnosno članova upravnog odbora i donijeti odluku o razrješenju samo tog, odnosno tih lica.

Komisije nadzornog odbora, odnosno odbora direktora

Član 41

Nadzorni odbor, odnosno odbor direktora u privrednom društvu u vlasništvu države, osim privrednog društva u vlasništvu države koje je razvrstano u mikro ili malo pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, mora obrazovati najmanje sljedeće komisije:

- 1) komisiju za reviziju;
- 2) komisiju za imenovanja; i
- 3) komisiju za naknade.

Na komisiju za reviziju shodno se primjenjuju odredbe o revizorskom odboru zakona kojim se uređuje revizija i zakona kojim se uređuju privredna društva.

Na komisiju za imenovanja, odnosno komisiju za naknade shodno se primjenjuju odredbe o komisijama odbora direktora, odnosno nadzornog odbora zakona kojim se uređuju privredna društva.

U slučaju kad se za člana komisije za reviziju privrednog društva u vlasništvu države bira član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora koji nije nezavisni član, neophodna je prethodna saglasnost Ministarstva.

Prilikom odlučivanja o davanju saglasnosti iz stava 4 ovog člana, Ministarstvo će uzeti u obzir zahtjeve u vezi sa sastavom i kvalifikacijama članova revizorskog odbora propisanim zakonom kojim se uređuje revizija, kao i stručnost kandidata i njegovo poznavanje oblasti računovodstva, finansija i korporativnog upravljanja.

Odgovornost za unutrašnje kontrole i unutrašnju reviziju

Član 42

U privrednom društvu u vlasništvu države, za uspostavljanje i razvoj unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije odgovoran je organ upravljanja u društvu u skladu sa zakonom i osnivačkim aktima.

Jedinica za unutrašnju reviziju i njen rukovodilac odgovaraju direktno komisiji za reviziju i odboru direktora, odnosno nadzornom odboru privrednog društva u vlasništvu države.

Na pitanja unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije u privrednom društvu u vlasništvu države primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravljanje, unutrašnja kontrola i unutrašnja revizija u javnom sektoru.

Odgovornost za finansijske izvještaje

Član 43

Svi članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora dužni su da potpišu odluku o usvajanju finansijskih izvještaja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave.

Predsjednik upravnog odbora ili direktor u privrednom društvu u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koje je organizovano kao akcionarsko društvo i predsjednik odbora direktora, odnosno direktor u privrednom društvu u vlasništvu države koje je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću snosi odgovornost za finansijske izvještaje u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Na pripremu i objavljivanje finansijskih izvještaja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Naknade članovima nadzornog odbora, odnosno neizvršnim članovima odbora direktora

Član 44

Naknada članovima nadzornog odbora, odnosno neizvršnim članovima odbora direktora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave utvrđuje se statutom ili odlukom skupštine društva.

Naknada neizvršnim članovima odbora direktora, odnosno članovima nadzornog odbora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave mora da bude fiksna, bez prava na bilo kakve dodatne koristi ili plaćanja, osim pokrića opravdanih troškova vršenja dužnosti.

Ministarstvo donosi uputstvo za određivanje naknade iz stava 1 ovog člana i opravdanih troškova iz stava 2 ovog člana.

Naknade izvršnim članovima odbora direktora, odnosno članovima upravnog odbora

Član 45

Naknada za rad članova upravnog odbora, odnosno izvršnih direktora u odboru direktora privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave određuje se kao kombinacija fiksnog i varijabilnog dijela.

Varijabilni dio naknade vezuje se, po pravilu, za uspješnost poslovanja društva i ostvarivanje indikatora učinka, kao i za druge kriterijume određene propisom iz stava 3 ovog člana.

Bliži način određivanja naknade iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, naročito uzimajući u obzir naknade koje se za slične pozicije isplaćuju u privrednim društvima u privatnom vlasništvu ako je to primjenjivo.

Ugovor sa direktorom, izvršnim direktorom odbora direktora, odnosno članom upravnog odbora

Član 46

Prava i obaveze između privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave i direktora, izvršnog direktora odbora direktora, odnosno člana upravnog odbora uređuju se ugovorom o radu.

Ugovor iz stava 1 ovog člana može predvidjeti isplatu otpremnine samo u slučaju prestanka radnog odnosa otkazom od strane društva bez opravdanog razloga, što se utvrđuje u skladu sa aktima društva.

Otkazom bez opravdanog razloga u smislu stava 2 ovog člana ne smatra se prestanak radnog odnosa: istekom mandata; otkazom direktora, izvršnog direktora odbora direktora, odnosno člana upravnog odbora ili razrješenjem u skladu sa ovim zakonom.

Otpremnina iz stava 2 ovog člana može se odrediti u iznosu od najviše šest posljednjih mjesečnih bruto zarada koje su isplaćene direktoru, izvršnom direktoru odbora direktora, odnosno članu upravnog odbora u periodu koji je prethodio prestanku radnog odnosa.

VI. POJEDINA PITANJA U VEZI SA IMOVINOM DRUŠTA I PRAVIMA ČLANOVA, ODNOSNO AKCIONARA

Utvrđivanje vrijednosti nenovčanog uloga

Član 47

Vrijednost nenovčanog uloga u privrednim društvima u vlasništvu države i društvima sa manjinskim učešćem utvrđuje se isključivo putem procjene ovlašćenih procjenjivača, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Raspolaganje imovinom od posebnog značaja za Crnu Goru

Član 48

Privredno društvo u vlasništvu države može raspolagati imovinom čiji je vlasnik, suvlasnik ili koju koristi, a koja predstavlja imovinu od posebnog značaja za Crnu Goru, odnosno lokalnu samoupravu samo uz prethodnu saglasnost Vlade, odnosno skupštine lokalne samouprave.

Imovina iz stava 1 ovog člana obuhvata imovinu koja ima stratešku, ekonomsku, infrastrukturnu, kulturnu, bezbjednosnu ili drugu vrijednost od posebnog značaja, a čije raspolaganje, korišćenje ili promjena namjene može imati uticaj na ostvarivanje javnog interesa, zaštitu prirodnih resursa ili funkcionisanje ključnih sistema.

Raspolaganjem u smislu stava 1 ovog člana smatra se prodaja, davanje u zakup ili bilo koji vid otuđenja imovine, kao i omogućavanje gradnje na zemljištu ili rekonstrukcije ili dogradnje objekta za koju je potrebna građevinska dozvola u korist trećeg lica.

Raspolaganje učešćem u kapitalu društva od strateškog nacionalnog interesa

Član 49

Postupak privatizacije ili drugog raspolaganja učešćem u kapitalu društva od strateškog nacionalnog interesa, uključujući i postupak izbora strateškog ili manjinskog partnera sa učešćem u kapitalu ili dobiti društva ili postupak povećanja kapitala pristupanjem novog člana društva, može se pokrenuti samo uz prethodnu saglasnost Vlade.

Sporazum o glasanju i ugovor članova društva

Član 50

Ako je, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, zaključen sporazum o glasanju na skupštini privrednog društva u vlasništvu države ili društva sa manjinskim učešćem ili ugovor članova tog društva koji sadrži odredbe o glasanju na sjednici skupštine društva, takav sporazum, odnosno odredbe ugovora članova društva o glasanju javno se objavljuju na internet stranici tog društva.

Direktor, Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor društva iz stava 1 ovog člana dužan je da obezbijedi da sporazum o glasanju, odnosno odredbe ugovora članova društva o glasanju budu javno dostupni za sve vrijeme njihovog važenja, kao i dvije godine po isteku važenja.

Glasanje pisanim putem

Član 51

Privredna društva u vlasništvu države i društva sa manjinskim učešćem ne mogu statutom isključiti mogućnost glasanja na sjednici skupštine društva pisanim putem.

Pravo prečeg upisa akcija, odnosno udjela

Član 52

Kad se osnovni kapital privrednog društva u vlasništvu države ili društva sa manjinskim učešćem povećava novim ulozima, postojeći članovi, odnosno akcionari imaju pravo preče kupovine, odnosno prečeg upisa tih udjela, odnosno akcija u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Pravo preče kupovine, odnosno prečeg upisa iz stava 1 ovog člana ne može se ograničiti niti ukinuti.

Politika raspodjele dobiti

Član 53

Privredno društvo u vlasništvu države dužno je da na redovnoj sjednici skupštine društva donese odluku o raspoređivanju dobiti iz prethodne poslovne godine, odnosno o raspoređivanju neraspoređene dobiti iz prethodnih poslovnih godina ako ista postoji, u skladu sa politikom raspodjele dobiti za privredna društva u vlasništvu države (u daljem tekstu: politika raspodjele dobiti).

Privredno društvo u vlasništvu države ne može raspodjeljivati dobit u akcijama ili drugim prenosivim hartijama od vrijednosti, niti u drugim stvarima i pravima.

Politikom raspodjele dobiti utvrđuju se kriterijumi i pokazatelji na osnovu kojih se donosi odluka o raspoređivanju dobiti, kao i metodologija za obračun dijela dobiti koji će se raspodijeliti članovima društva, odnosno akcionarima.

Politiku raspodjele dobiti donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Prilikom sačinjavanja predloga politike raspodjele dobiti Ministarstvo je dužno da, u dijelu utvrđivanja metodologije za obračun dijela dobiti koji će se rasporediti, uzme u obzir buduće korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda za privredno društvo u vlasništvu države čija je djelatnost uređena posebnim zakonom.

Vlada svake treće godine preispituje politiku raspodjele dobiti i razmatra opravdanost donošenja izmjena i/ili dopuna politike, na osnovu izvještaja Ministarstva o ostvarenoj i raspodijeljenoj dobiti za prethodni trogodišnji period.

Izvještaj iz stava 6 ovog člana Ministarstvo je dužno da dostavi Vladi najkasnije mjesec dana prije isteka perioda od tri godine od dana stupanja na snagu politike raspodjele dobiti, odnosno posljednjih izmjena i/ili dopuna.

Uz izvještaj iz stava 6 ovog člana, Ministarstvo Vladi dostavlja predlog izmjena i/ili dopuna politike raspodjele dobiti, ako je primjenjivo.

VII. IZVJEŠTAVANJE, OBEZBJEĐIVANJE JAVNOSTI I REVIZIJA

Opšte pravilo o obezbjeđivanju javnosti

Član 54

Ministarstvo je dužno da uspostavi i održava javno dostupni portal sa spiskom i podacima, informacijama i dokumentacijom o privrednim društvima u vlasništvu države.

Na portalu iz stava 1 ovog člana naročito se mora obezbijediti vidljivost privrednih društava kojima je dodijeljen status društva od strateškog nacionalnog interesa.

Kad je ovim zakonom propisano da je Ministarstvo, odnosno privredno društvo u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave ili društvo sa manjinskim učešćem dužno da određeni podatak, akt ili dokument javno objavi, takva objava se sprovodi putem portala iz stava

1 ovog člana, odnosno internet stranice privrednog društva i mora ostati javno dostupna najmanje pet godina, ako ovim zakonom nije drukčije propisano, bez bilo kakvih zahtjeva za identifikaciju lica koje pristupa tim podacima, odnosno dokumentima i bez obaveze plaćanja bilo kakve naknade.

Spisak, podaci, informacije i dokumentacija o privrednim društvima u vlasništvu lokalne samouprave, objavljuju se na posebnom portalu koji uspostavlja i održava lokalna samouprava.

Na portalu iz st. 1 i 4 ovog člana ne objavljuju se podaci koji se smatraju povjerljivim podacima, u skladu sa zakonom.

Godišnji izvještaj menadžmenta

Član 55

Privredno društvo u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave dužno je da sačinjava godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Privredno društvo u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave dužno je da u izvještaje iz stava 1 ovog člana uključi finansijske i nefinansijske informacije, kao i izvještaj o primjeni standarda korporativnog upravljanja iz člana 27 ovog zakona i izvještaj o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, ako je primjenjivo.

Direktor, odbor direktora, odnosno upravni odbor privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koje je razvrstano kao srednje ili veliko pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo, dužan je da godišnji izvještaj menadžmenta, odnosno konsolidovani izvještaj menadžmenta objavi na internet stranici društva i da ga dostavi Ministarstvu, najkasnije do 31. marta, odnosno 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu.

Pored elemenata propisanih zakonom kojim se uređuje računovodstvo, Ministarstvo može propisati dodatne elemente koje mora sadržati godišnji izvještaj menadžmenta, odnosno konsolidovani godišnji izvještaj menadžmenta privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave.

Na izvještaje iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje računovodstvo, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Obaveza izvještavanja i obezbjeđivanje javnosti poslovanja

Član 56

Privredna društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave dužna su da Ministarstvu, odnosno lokalnoj samoupravi dostavljaju izvještaje o poslovanju, kvartalno i godišnje, kao i da javno objavljuju određene podatke o poslovanju.

Ministarstvo, odnosno lokalna samouprava analizira izvještaje iz stava 1 ovog člana i prati poslovanje privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave i rezultate tih analiza javno objavljuje.

Ministarstvo, odnosno lokalna samouprava jednom godišnje, do kraja septembra svake godine, sačinjava i javno objavljuje zbirni godišnji izvještaj o poslovanju privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave.

Zbirni godišnji izvještaj iz stava 2 ovog člana sadrži i izvještaj o primjeni kodeksa i standarda korporativnog upravljanja za prethodnu godinu za svako od društava.

Zbirni godišnji izvještaj iz stava 2 ovog člana za privredna društva u vlasništvu države Ministarstvo dostavlja Vladi na usvajanje, nakon čega se taj izvještaj dostavlja Skupštini Crne Gore radi upoznavanja.

Zbirni godišnji izvještaj iz stava 2 ovog člana za privredna društva u vlasništvu lokalne samouprave, lokalna samouprava dostavlja Ministarstvu, do kraja septembra svake godine.

Bliži sadržaj izvještaja iz stava 1 ovog člana, način dostavljanja izvještaja, kao i podatke o poslovanju koje su privredna društva dužna da javno objavljuju propisuje Ministarstvo.

Objavljivanje podataka o vlasništvu i korporativnom upravljanju

Član 57

Privredno društvo u vlasništvu države u obavezi je da kontinuirano javno objavljuje podatke o:

- 1) tome koji subjekti u tom društvu vrše prava upravljanja;
- 2) postojanju i sadržini bilo kakvih posebnih prava glasa ili prava veta na određene odluke skupštine, odnosno organa upravljanja društva koje posjeduju manjinski vlasnici učešća u osnovnom kapitalu;
- 3) vršenju javnih usluga i kompenzaciji primljenoj po tom osnovu; i
- 4) svim svojim zavisnim društvima.

Bliži sadržaj i način objavljivanja podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Obaveza revizije

Član 58

Privredno društvo u vlasništvu države dužno je da izvrši redovnu zakonsku reviziju finansijskih izvještaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Privredno društvo u vlasništvu države dužno je da izvrši zamjenu društva za reviziju, odnosno glavnog partnera za reviziju potpisnika izvještaja najmanje jednom u pet godina.

Na sva pitanja u vezi sa revizijom iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje revizija, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

VIII. NADZOR

Nadzor

Član 59

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 60

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) sa državom ne zakluče ugovor o pružanju javnih usluga, kao i da za pružanje tih usluga ne vode odvojeno računovodstvo (član 15 stav 1);
- 2) obavlja i komercijalne djelatnosti pored javnih usluga a koristi kompenzaciju za javne usluge za potrebe finansiranja troškova za komercijalne djelatnosti (člana 15 stav 6 tačka 1);
- 3) obavlja i komercijalne djelatnosti pored javnih usluga, a ne izvrši operativno razdvajanje komercijalnih djelatnosti od javnih usluga u slučaju kad računovodstveno razdvajanje iz člana 15 stav 1 ovog zakona nije dovoljno za postizanje cilja u skladu sa nalazima Ministarstva iz člana 15 7 ovog zakona ili izvještajem revizora iz člana 15 stav 5 ovog zakona (člana 15 stav 6 tačka 2);

4) prije davanja uputstva iz člana 25 st. 6 i 7 ovog zakona se ne konsultuje sa Ministarstvom po svim tačkama predloženog, odnosno izmijenjenog ili dopunjenog dnevnog reda (član 25 stav 8);

5) postupi suprotno članu 25 stav 9;

6) ne primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja koji je propisima i pravilima tržišta kapitala predviđen kao obavezan za javna društva (član 26 stav 1);

7) ne primjenjuje kodeks korporativnog upravljanja iz člana 26 stav 1 ovog zakona, osim u mjeri u kojoj je primjena pojedinih odredbi tog kodeksa isključena uputstvom Ministarstva za privredna društva u vlasništvu države koja nisu javna društva (član 26 stav 2);

8) ne primjenjuju i posebne standarde korporativnog upravljanja za takva privredna društva, koje propisuje Vlada (član 27 stav 1);

9) suprotno članu 29 stav 1 ovog zakona preduzima radnje, odnosno zaključuje pravne poslove;

10) ne utvrdi naknadu neizvršnim članovima odbora direktora ili članovima nadzornog odbora u skladu sa članom 44 stav 2 ovog zakona;

11) ne utvrdi naknadu za rad članova upravnog odbora ili izvršnih direktora u skladu sa članom 45 stav 1 ovog zakona;

12) isplati otpremninu suprotno članu 46 ovog zakona;

13) statutom isključi mogućnost glasanja na sjednici skupštine društva pisanim putem (član 51):

14) na redovnoj sjednici skupštine društva ne donese odluku o raspoređivanju dobiti iz prethodne poslovne godine, odnosno o raspoređivanju neraspoređene dobiti iz prethodnih poslovnih godina ako ista postoji, u skladu sa politikom raspodjele dobiti za privredna društva u vlasništvu države (član 53 stav 1);

15) raspodjeljuje dobit u akcijama ili drugim prenosivim hartijama od vrijednosti, kao i u drugim stvarima i pravima (član 53 stav 2);

16) ne sačinjava godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta (član 55 stav 1);

17) u izvještaje iz člana 55 stav 1 ovog zakona ne uključi finansijske i nefinansijske informacije, kao i izvještaj o primjeni standarda korporativnog upravljanja iz člana 27 ovog zakona i izvještaj o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, ako je primjenjivo (član 55 stav 2);

18) ne dostavljaju kvartalno i godišnje izvještaje o poslovanju Ministarstvu, odnosno lokalnoj samoupravi, i javno ne objavljuju propisane podatke o poslovanju (član 56 stav 1);

19) kontinuirano javno ne objavljuje podatke iz člana 57 stav 1 ovog zakona;

20) ne izvrši zamjenu društva za reviziju, odnosno glavnog partnera za reviziju potpisnika izvještaja najmanje jednom u pet godina (član 58 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura.

Član 61

Novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj članovi organa upravljanja ako taj organ upravljanja u skladu sa propisanim nadležnostima:

1) najkasnije do 15. septembra tekuće godine za narednu godinu, Ministarstvu ne dostavi predloge konkretnih finansijskih, operativnih i drugih pokazatelja iz člana 23 stav 2 ovog zakona, kao i indikativne projekcije tih pokazatelja za naredne tri poslovne godine (član 23 stav 1);

2) ne donese godišnji i trogodišnji, odnosno višegodišnji plan poslovanja, odnosno finansijski plan privrednog društava u vlasništvu države najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu poslovnu godinu (član 24 stav 1);

3) ne usvoje i ne obezbijede dosljednu primjenu korporativnih politika u vezi sa upravljanjem svim materijalnim rizicima, pitanjima održivosti i očuvanja životne sredine i sprečavanjem korupcije, saglasno smjernicama Ministarstva (član 28 stav 1);

4) ne donese etički kodeks (član 30 stav 1);

5) ne navedu i detaljno ne obrazlože postojanje bilo kakvog sukoba interesa ili potencijalnog sukoba interesa u kojem se u tom trenutku nalaze (član 30 stav 4);

6) ne obrazuje komisiju za praćenje primjene etičkog kodeksa i ne donese pravila njenog rada (član 30 stav 5);

7) odluku o razrješenju tog člana upravnog odbora ili direktora ne donese u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja Ministarstva, odnosno lokalne samouprave o postojanju razloga za razrješenje (član 40 stav 4);

8) ne obrazuje najmanje sljedeće komisije: komisiju za reviziju, komisiju za imenovanja i komisiju za naknade (član 41 stav 1);

9) imenuje člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora koji nije nezavisni član, bez prethodno pribavljene saglasnosti Ministarstva (član 41 stav 4);

10) svi članovi organa upravljanja ne potpišu odluku o usvajanju finansijskih izvještaja privrednog društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave (član 43 stav 1);

11) godišnji izvještaj menadžmenta, odnosno konsolidovani izvještaj menadžmenta ne objavi na internet stranici društva i da ga dostavi Ministarstvu, najkasnije do 31. marta, odnosno 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu (član 55 stav 3);

Novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u nadležnom organu državne uprave, RBCG, fondu, odnosno drugom pravnom licu koje osniva ili kontroliše država ako:

1) ne podnese zahtjev organu nadležnom za zaštitu konkurencije prije osnivanja, odnosno sticanja većinskog ili kontrolnog učešća u smislu člana 12 stav 1 ovog zakona, kao i da se do dobijanja mišljenja tog organa ne uzdrže od preduzimanja daljih radnji u vezi sa konkretnim pravnim poslom (član 12 stav 7);

2) ne sačini analizu opravdanosti osnivanja, odnosno sticanja većinskog ili kontrolnog učešća u privrednom društvu i istu uz mišljenje i saglasnost, ne dostave Vladi na odlučivanje po dobijanju mišljenja organa nadležnog za zaštitu konkurencije i saglasnosti Ministarstva (član 12 stav 9).

Novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice koje je određeno za punomoćnika koji zastupa državu na skupštini društva ako:

1) ne glasa na sjednici skupštine privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem u skladu sa dobijenim uputstvom za glasanje (član 25 stav 11);

2) u slučaju da punomoćniku ne bude dato uputstvo za glasanje za pojedinačnu tačku dnevnog reda skupštine privrednog društva u vlasništvu države, odnosno društva sa manjinskim učešćem, ne glasa povodom te tačke dnevnog reda na način kojim zastupa interese države, stručno i savjesno (član 25 stav 12).

X. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 62

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje

Član 63

Privredna društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave dužna su da usklade svoju organizaciju i poslovanje sa ovim zakonom i izvrše registraciju promjena u Centralnom registru privrednih i drugih subjekata u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Promjena pravnog oblika javnih preduzeća

Član 64

Pravna lica koja na dan stupanja ovog zakona obavljaju djelatnost kao javna preduzeća, dužna su da promijene pravni oblik u društvo sa ograničenom odgovornošću, odnosno akcionarsko društvo u skladu sa članom 11 ovog zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članovima organa upravljanja javnih preduzeća iz stava 1 ovog člana koja ne promijene pravni oblik, prestaje mandat po sili zakona istekom roka iz stava 1 ovog člana i ta lica ne mogu više biti imenovana u organima upravljanja privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave.

Započeti mandat

Član 65

Članovi organa upravljanja privrednih društava u vlasništvu države imenovani do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavljaju sa vršenjem dužnosti direktora, izvršnog direktora odbora direktora ili člana upravnog odbora u smislu ovog zakona do isteka mandata na koji su imenovani.

Započeti postupci

Član 66

Postupci registracije i restrukturiranja društava u vlasništvu države koji su započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po propisima po kojima su započeti.

Odložena primjena

Član 67

Odredbe čl. 16 i 23 ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2027. godine.

Stupanje na snagu

Član 68

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu države sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru, u koja spadaju i uređenje odnosa u oblasti upravljanja privrednim društvima koja su u vlasništvu države.

II Razlozi za donošenje zakona

Donošenje novog zakona je neophodno radi sveobuhvatnog uređenja oblasti poslovanja privrednih društava u vlasništvu države. Donošenjem novog zakona jasno se uređuju pitanja vlasništva, uspostavljaju se mehanizmi za kvalitetnije korporativno upravljanje ovih privrednih društava kroz uspostavljanje jasnih kriterijuma i procedura za izbor organa upravljanja, kao i uvođenje mehanizma nadzora i jasnog sistema izvještavanja. U tom smislu, novi zakon doprinijeće unaprjeđenju efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti u radu privrednih društava u vlasništvu države.

Novi zakon ima za cilj profesionalizaciju upravljanja u skladu sa visokim standardima korporativnog upravljanja koji su preporučeni od strane međunarodne prakse, i definisani u Smjernicama za korporativno upravljanje u državnim preduzećima međunarodne organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Pored navedenog, novina u sprovođenju funkcije vlasništva biće promijenjena sa decentralizovanog modela, ka koordinisanom centralizovanom modelu upravljanja vlasništvom, koji predstavlja prelaznu fazu do potpunog uspostavljanja centralizovanog modela upravljanja.

Donošenjem navedenog zakona, Crna Gora će u reformskom smislu napraviti snažan iskorak naprijed, čime će se osigurati zaštita državne imovine, poboljšanje rezultata poslovanja privrednih društava u vlasništvu države, smanjenje troškova i fiskalnih rizika, uz povećanje prihoda za državu, čime će se obezbijediti i veće povjerenje građana i javnosti u poslovanje ovih privrednih društava.

III Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim kovencijama

Donošenje ovog zakona je sastavni dio Reformske agende u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan. preduslov za dobijanje podrške Svjetske banke u vidu kredita za razvojne politike -DPL.

Takođe, donošenje ovog zakona predstavlja usklađivanje sa Direktivom 2006/111/EC koja se odnosi na transparentnost finansijskih odnosa između države i državnih preduzeća, kao i na obavezu računovodstvenog razdavajanja u određenim preduzećima.

IV Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Član 1 definiše predmet zakona, tj. pravni okvir za osnivanje, upravljanje i kontrolu privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, uključujući načela korporativnog upravljanja i odnose organa upravljanja.

Član 2 uređuje pojam privrednih društava u vlasništvu države, način ostvarivanja vlasničkih ovlašćenja i izuzetak u slučaju Razvojne banke Crne Gore.

Član 3 definiše privredna društva u vlasništvu lokalne samouprave i primjenu zakona na njih.

Član 4 objašnjava zavisna društva (pod kontrolom državnih društava) i društva sa manjinskim učešćem države ili opštine.

Član 5 propisuje ciljeve privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave (održivo poslovanje, javne usluge, dugoročno uvećanje vrijednosti, ekonomski razvoj) i načelo odgovornog upravljanja.

Član 6 uvodi institut društva od strateškog nacionalnog interesa, koje ima poseban značaj za državu.

Član 7 određuje da se na pitanja osnivanja, organizacije, upravljanja, restrukturiranja i prestanka privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju odredbe zakona o privrednim društvima.

Član 8 propisuje upotrebu rodno osjetljivog jezika u zakonu.

Član 9 precizira značenje ključnih izraza korišćenih u zakonu (većinsko učešće, kontrola, rizik, komercijalna/nekomercijalna djelatnost, javne usluge, strateški ciljevi, javno društvo, prirodni monopol itd.).

Član 10 uređuje pravni oblik privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave (DOO ili AD).

Član 11 propisuje kriterijume za opredjeljivanje pravnog oblika (veličina društva, status strateškog interesa).

Član 12 definiše uslove pod kojima država može osnovati ili steći učešće u privrednom društvu (prirodni monopol, nefunkcionalno tržište, društvena odgovornost, strateški ciljevi).

Član 13 uređuje osnivanje, odnosno sticanje učešća u privrednim društvima na konkurentnom tržištu.

Član 14 propisuje kriterijume i postupak za dodjelu statusa društva od strateškog nacionalnog interesa.

Član 15 propisuje obavezu privrednih društava u državnoj svojini da razdvoje komercijalne od nekomercijalnih djelatnosti, kroz zaključenje ugovora o javnim uslugama sa državom, odvojeno

računovodstvo, kontrolu kompenzacije i revizorsku provjeru, uz zabranu korišćenja sredstava za komercijalne djelatnosti.

Član 16 obavezuje Ministarstvo da periodično analizira portfelj državnih društava i predlaže mjere (prodaja, povećanje učešća, prestanak).

Član 17 uređuje obavezu lokalne samouprave da vrši analizu i priprema predlog u vezi sa privrednim društvima u svom vlasništvu, dostavlja ga Ministarstvu na mišljenje, a konačnu odluku donosi skupština lokalne samouprave u roku od šest mjeseci od dobijanja mišljenja.

Član 18 uređuje koordinisano upravljanje privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave i društvima sa manjinskim učešćem, zasnovano na politici državnog vlasništva koju donosi Vlada, a njegove odredbe primjenjuju se i na društva obuhvaćena posebnim zakonima, ukoliko nijesu u suprotnosti s tim zakonima.

Član 19 opisuje da koordinisano upravljanje privrednim društvima u državnoj svojini vrši Ministarstvo, u saradnji sa nadležnim organima i fondovima, kroz konsultacije, preporuke i smjernice, radi ostvarivanja ciljeva iz člana 5 zakona i postupanja u skladu sa pismom o očekivanjima.

Član 20 utvrđuje nadležnosti Ministarstva u koordinisanom upravljanju, uključujući pripremu politike državnog vlasništva i strategije, postavljanje ciljeva, praćenje poslovanja i fiskalnih rizika, davanje smjernica i izvještavanje, kao i saradnju sa domaćim i međunarodnim institucijama.

Član 21 uređuje nadležnosti drugih subjekata u koordinisanom upravljanju, propisujući da organi državne uprave, fondovi i druga pravna lica mogu predlagati Vladi odluke uz mišljenje Ministarstva, da u slučaju ostvarivanja vlasničke funkcije države u privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno društvima sa manjinskim učešćem preko RBCG, RBCG odlučuje u koordinaciji sa Ministarstvom, te da nadležni organi učestvuju u konsultacijama, nadzoru, imenovanju članova organa upravljanja i usklađivanju planova sa nacionalnim ciljevima.

Član 22 uvodi institut „pisma o očekivanjima“ – dokument koji sadrži zahtjeve prema državnim privrednim društvima za narednu poslovnu godinu, uključujući strateške ciljeve, učinak, održivost, javne usluge i korporativno upravljanje, uz postavljanje konkretnih pokazatelja i standarda, a članovi organa upravljanja dužni su da postupaju u skladu s tim zahtjevima.

Član 23 uređuje postupak pripreme pisma o očekivanjima, organ upravljanja državnog privrednog društva do 15. septembra dostavlja Ministarstvu predloge pokazatelja i projekcije, a Ministarstvo ih analizira i do 15. novembra izdaje pismo o očekivanjima, uz poređenje sa privatnim društvima, mogućnost ažuriranja u vanrednim okolnostima i obavezu javne objave pisma na internet stranici.

Član 24 propisuje da godišnji i višegodišnji plan poslovanja državnih privrednih društava donosi nadzorni odbor ili odbor direktora do 31. decembra tekuće godine, a izuzetno statut može predvidjeti da je za donošenje tih planova nadležna skupština akcionarskog društva.

Član 25 uređuje predstavljanje države na skupštinama privrednih društava preko punomoćnika, kojem ovlaštenje daju nadležni organi za svaku sjednicu uz detaljna uputstva za glasanje, uz obavezu konsultacija sa Ministarstvom i usklađivanja sa pismom o očekivanjima, dok punomoćnik

mora glasati u skladu s uputstvima ili savjesno zastupati interese države, a suprotno postupanje predstavlja osnov za razrješenje i odgovornost za štetu.

Član 26 definiše obavezu da privredna društva u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave koja su akcionarska i javna primjenjuju obavezni kodeks korporativnog upravljanja. Akcionarska društva koja nisu javna takođe primjenjuju kodeks, osim u dijelu koji Ministarstvo može izuzeti.

Član 27 uređuje obavezu primjene posebnih standarda korporativnog upravljanja koje propisuje Vlada, pri čemu se standardi posebno određuju za akcionarska društva, a posebno za i društva sa ograničenom odgovornošću.

Član 28 propisuje obavezu organa upravljanja državnih privrednih društava, osim mikro društava, da usvoje korporativne politike u vezi sa upravljanjem rizicima, održivošću, zaštitom životne sredine i sprečavanjem korupcije, u skladu sa smjernicama Ministarstva.

Član 29 zabranjuje privrednim društvima u državnoj svojini da zaključuju pravne poslove u kojima postoji lični interes člana organa upravljanja ili povezanog lica, osim kada postoji interes države, uz obaveznu saglasnost Vlade i odobrenje skupštine društva.

Član 30 uređuje obavezu donošenja etičkog kodeksa kojim uređuju principi poslovne etike, društveno odgovorno ponašanje i standardi, uz obavezu potpisivanja izjave o prihvatanju kodeksa i prijavljivanju sukoba interesa, te formiranje komisije za praćenje primjene kodeksa, izvještavanje Ministarstva i mjere u slučaju povreda.

Član 31 propisuje da akcionarska društva u državnoj svojini moraju imati dvodomni sistem upravljanja, dok društva sa ograničenom odgovornošću imaju organe upravljanja u zavisnosti od veličine – skupštinu i direktora (mikro i mala) ili skupštinu i odbor direktora (srednja).

Član 32 propisuje da se direktor i članovi organa upravljanja privrednih društava u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave imenuju putem javnog konkursa koji objavljuje Ministarstvo, a rang listu kandidata sa prijedlogom za imenovanje utvrđuje Komisija za izbor koju obrazuje Vlada.

Članom 33 propisuje se da javni konkurs i rang lista za imenovanje članova organa upravljanja u društvima lokalne samouprave sprovodi nadležni organ lokalne samouprave, uz primjenu odredbi ovog zakona, čime se obezbjeđuje transparentnost i zakonitost postupka.

Članom 34 uređuju se posebni uslovi koje mora ispunjavati član organa upravljanja u privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave, uključujući obrazovanje, iskustvo, nepostojanje krivičnih sankcija, poznavanje korporativnog upravljanja i finansija, te odsustvo sukoba interesa. Ministarstvo propisuje način utvrđivanja ispunjenosti uslova i program obuke, čime se obezbjeđuje stručnost i integritet imenovanih lica.

Članom 35 propisuje se obaveza da najmanje jedna trećina članova nadzornog odbora ili neizravnih direktora bude nezavisna, uz dodatne uslove koji garantuju nepristrasnost i odsustvo političkih ili institucionalnih veza.

Članom 36 propisano je da se odredbe o zabrani konkurencije primjenjuju i na neizvršne članove odbora direktora i nadzornog odbora u državnim i društvima sa manjinskim učešćem, čime se sprječava sukob interesa i obezbjeđuje zaštita interesa društva.

Članom 37 propisuje se da imenovanje direktora, izvršnih direktora i članova upravnog odbora u privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave može biti izvršeno isključivo na osnovu javnog konkursa. Nadležnost za sprovođenje konkursa određuje se prema pravnom obliku društva, a osnivačkim aktom se ne može drugačije urediti niti usloviti saglasnošću Vlade ili drugih organa.

Članom 38 uređuje se postupak popunjavanja upražnjenih mjesta u organima upravljanja privrednim društvima u vlasništvu države, odnosno lokalne samouprave. Cilj je da se spriječi zloupotreba instituta *vršioca dužnosti* i da se obezbijedi transparentno imenovanje putem javnog konkursa ili kooptacije. Vršioци dužnosti se mogu imenovati samo izuzetno, u trajanju od najviše dva uzastopna mandata po šest mjeseci, i to uz detaljno obrazloženje.

Članom 39 definiše se mandat članova organa upravljanja, odnosno upravnog odbora. Naime, propisano je da mandat članova organa upravljanja traje četiri godine, uz ograničenje da isto lice može biti imenovano najviše tri puta u istom društvu, dok je ponovno imenovanje uslovljeno ispunjavanjem pokazatelja učinka, čime se jača odgovornost članova organa upravljanja i povezuje njihov mandat sa rezultatima poslovanja.

Članom 40 uređuje se postupak razrješenja članova organa upravljanja, odnosno upravnog odbora. Naime, ovim članom se precizno definišu razlozi za razrješenje članova organa upravljanja prije isteka mandata. Razlozi uključuju neispunjavanje pokazatelja učinka, teže povrede etičkog kodeksa, kršenje zakona ili akata društva, kao i podizanje optužnice za teža krivična djela. Time se obezbjeđuje visok standard odgovornosti i integriteta. Takođe, ovim članom su propisani rokovi u kojima nadležni organi moraju reagovati, čime se sprječava odugovlačenje postupaka i obezbjeđuje pravna sigurnost.

Članom 41 uvodi se obaveza formiranja ključnih komisija: za reviziju, imenovanja i naknade. Njihovo postojanje je standard dobre korporativne prakse i osigurava stručnu kontrolu u oblastima finansija, kadrovske politike i nagrađivanja. Posebno je naglašena potreba saglasnosti Ministarstva kada član komisije za reviziju nije nezavisni član, čime se dodatno jača objektivnost i profesionalnost rada.

Članom 42 jasno se propisuje odgovornost organa upravljanja za uspostavljanje i razvoj unutrašnje kontrole i revizije. Jedinica za unutrašnju reviziju odgovara direktno komisiji za reviziju i odboru direktora, čime se obezbjeđuje nezavisnost i efikasnost kontrole. Odredba je usklađena sa zakonima koji uređuju javni sektor, čime se postiže jedinstven sistem kontrole.

Članom 43 propisuje se obaveza svih članova odbora direktora ili nadzornog odbora da potpišu odluku o usvajanju finansijskih izvještaja, čime se obezbjeđuje kolektivna odgovornost. Ovim članom se posebno naglašava odgovornost predsjednika odbora ili direktora, u skladu sa zakonom o računovodstvu, čime se jača transparentnost i tačnost finansijskog izvještavanja.

Članom 44 propisano je da naknade članovima nadzornog odbora i neizvršnim članovima odbora direktora moraju biti fiksne i bez dodatnih beneficija, osim pokrića opravdanih troškova. Takođe, istim članom je propisano da Ministarstvo donosi uputstvo za određivanje naknada.

Članom 45 propisano je da se naknade izvršnim članovima odbora direktora i članovima upravnog odbora određuju kao kombinacija fiksnog i varijabilnog dijela. Naime, istim članom je definisano da je varijabilni dio vezan za uspješnost poslovanja i ostvarivanje indikatora učinka, čime se uvodi princip nagrađivanja na osnovu rezultata, dok Ministarstvo propisuje bliži način određivanja naknada.

Članom 46 uređuje se odnos između privrednog društva i direktora, izvršnog direktora, člana odbora direktora, putem ugovora o radu. Ovim članom se posebno definiše i pitanje isplate otpremnine, te da ista može biti isplaćena samo u slučaju otkaza bez opravdanog razloga, a ne u slučaju isteka mandata ili razrješenja u skladu sa zakonom. Ova odredba sprječava zloupotrebe i obezbjeđuje racionalno upravljanje troškovima, uz maksimalni iznos od šest posljednjih bruto zarada.

Članom 47 propisuje se da se vrijednost nenovčanog uloga utvrđuje isključivo putem procjene ovlašćenih procjenjivača, čime se obezbjeđuje objektivnost, zakonitost i zaštita interesa države i manjinskih akcionara.

Članom 48 propisuje se da privredno društvo u državnom vlasništvu može raspolagati imovinom koja ima stratešku, ekonomsku, infrastrukturnu, kulturnu, bezbjednosnu ili drugu vrijednost od posebnog značaja samo uz prethodnu saglasnost Vlade ili lokalne skupštine.

Članom 49 uređuje se pitanje raspolaganja učešćem u kapitalu društva od strateškog nacionalnog interesa, te se istim članom propisuje da se postupak privatizacije ili raspolaganja kapitalom društva od strateškog interesa može pokrenuti samo uz saglasnost Vlade.

Članom 50 uspostavlja se obaveza javne objave sporazuma o glasanju i odredbi ugovora članova društva koje se odnose na glasanje. Time se obezbjeđuje transparentnost i dostupnost informacija svim zainteresovanim stranama tokom važenja sporazuma i dvije godine nakon isteka.

Članom 51 propisuje se da statut privrednog društva ne može isključiti mogućnost glasanja pisanim putem.

Članom 52 uređuje se pravo postojećih članova ili akcionara na preče kupovanje novih akcija ili udjela prilikom povećanja kapitala. Pravo se ne može ograničiti niti ukinuti, čime se štite interesi postojećih članova i obezbjeđuje pravičnost postupka.

Članom 53 propisuje se obaveza privrednih društava u vlasništvu države da odluku o raspodjeli dobiti donose u skladu sa politikom raspodjele dobiti koju utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva. Zabranjuje se raspodjela dobiti u akcijama, hartijama od vrijednosti ili drugim stvarima i pravima, dok je istim članom propisano da politika raspodjele dobiti definiše kriterijume, pokazatelje i metodologiju obračuna, uz obavezu periodičnog preispitivanja svake treće godine, radi usklađivanja sa ekonomskim i regulatornim okolnostima i obezbjeđenja održivog upravljanja dobiti.

Članom 54 propisuje se obaveza Ministarstva da uspostavi i održava javno dostupni portal sa spiskom i podacima, informacijama i dokumentacijom o privrednim društvima u vlasništvu države.

Članom 55 uređuje se obaveza privrednih društava u državnom i lokalnom vlasništvu da sačinjavaju godišnji i konsolidovani izvještaj menadžmenta, koji obuhvata finansijske i nefinansijske informacije, kao i izvještaje o primjeni standarda i kodeksa korporativnog

upravljanja. Izvještaji se objavljuju na internet stranici društva i dostavljaju Ministarstvu u zakonom propisanim rokovima, čime se obezbjeđuje transparentnost poslovanja i odgovornost menadžmenta. Ministarstvo je ovlašćeno da propiše dodatne elemente izvještaja, radi potpunijeg praćenja poslovanja i usklađenosti sa zakonom o računovodstvu.

Članom 56 propisuje se obaveza dostavljanja kvartalnih i godišnjih izvještaja Ministarstvu, odnosno lokalnoj samoupravi, kao i njihova javna objava. Naime, Ministarstvo i lokalna samouprava sačinjavaju zbirne godišnje izvještaje, koji se dostavljaju Vladi i Skupštini, čime se obezbjeđuje sistemska kontrola i javnost poslovanja.

Članom 57 propisano je da su privredna društva u državnom vlasništvu dužna da kontinuirano objavljuju podatke o upravljanju, posebnim pravima manjinskih vlasnika, javnim uslugama i zavisnim društvima.

Članom 58 propisuje se obaveza redovne zakonske revizije finansijskih izvještaja privrednih društava u državnom vlasništvu, uz obaveznu zamjenu društva za reviziju ili glavnog partnera najmanje jednom u pet godina.

Članom 59 propisuje se da nadzor nad primjenom zakona vrši Ministarstvo.

Članom 60 uređuju se prekršaji i novčane kazne za pravna lica i odgovorna lica u slučaju kršenja odredbi zakona.

Članom 61 uređuju se prekršaji i novčane kazne za članove organa upravljanja, odgovorno lice u nadležnom organu državne uprave, RBCG, fondu, odnosno drugom pravnom licu koje osniva ili kontroliše država i fizičko lice koje je određeno za punomoćnika koji zastupa državu na skupštini društva u slučaju kršenja odredbi zakona.

Članom 62 propisuje se rok od šest mjeseci za donošenje podzakonskih akata radi sprovođenja zakona, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i operativna primjena.

Članom 63 propisano je da su privredna društva u državnom i lokalnom vlasništvu dužna da usklade organizaciju i poslovanje sa zakonom i izvrše registraciju promjena u roku od 12 mjeseci.

Članom 64 propisuje se obaveza javnih preduzeća da promijene pravni oblik u DOO ili AD u roku od 12 mjeseci. Naime, u istom članu navodi se da bi neispunjavanje obaveze povlačilo prestanak mandata članova organa upravljanja po sili zakona.

Članom 65 propisano je da članovi organa upravljanja imenovani prije stupanja zakona na snagu nastavljaju mandat do isteka, čime se obezbjeđuje kontinuitet i pravna sigurnost.

Članom 66 propisano je da se postupci registracije i restrukturiranja započeti prije stupanja zakona na snagu okončavaju po ranijim propisima.

Članom 67 propisuje se odložena primjena čl. 16 i 23 od 1. januara 2027. godine, čime se obezbjeđuje vrijeme za prilagođavanje privrednih društava novim obavezama.

Članom 68 propisano je da Zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, čime se obezbjeđuje pravna valjanost i početak njegove primjene.